

Veiklos ataskaita

2015

Viešųjų pirkimų tarnyba

Turinys

Strateginiai 2015 m. veiklos prioritetai ir tikslai	2
Viešųjų pirkimų apimtis	5
Viešieji pirkimai iš socialinių įmonių	10
Centralizuoti viešieji pirkimai	13
Žalieji viešieji pirkimai	16
Inovatyvūs viešieji pirkimai	21
Pasiūlymų vertinimo kriterijų taikymas viešuosiuose pirkimuose	23
Informacinės technologijos	27
Rizikos valdymas	29
Prevencija ir kontrolė	31
Viešųjų pirkimų sektorinė analizė	42
Viešųjų pirkimų duomenų atvėrimas	44
Teisėkūra ir metodologija	46
Mokymai ir konsultavimas	49
Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje	53
Įstaigos valdymas	58
Tarnybos planai 2016 m.	61

**Strateginiai
veiklos
prioritetai
ir tikslai**

Strateginiai veiklos prioritetai ir tikslai

Vykdydama savo misiją ir funkcijas, Tarnyba 2015 m. daugiausia dėmesio skyrė viešųjų pirkimų efektyvumui didinti ir veiksmingai pirkimų kontrolei. Tarnyba, siekdama tobulinti viešuosius pirkimus reglamentuojančius teisės aktus ir rekomendacinio pobūdžio dokumentus, 2015 m. parengė:

Šiuos naujus teisės aktus:

- Informacijos apie planuojamus vykdyti energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimus skelbimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašą;
- Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašą;
- riboto konkurso pavyzdinius pirkimo dokumentus, kai pranešimas apie pirkimą yra skelbiamas Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje ir pirkimo procedūrų metu neišvengiamai tenka atskleisti įslaptintą informaciją;

Šiuos galiojančių teisės aktų pakeitimus:

- pakeistas Lietuvos Respublikos įmonių ir institucijų, kompetentingų išduoti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 3 dalyje nurodytus dokumentus, sąrašas;
- atlikti Viešųjų pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo aprašo bei tipinių ataskaitų formų pakeitimai;

Šias naujas rekomendacijas:

- Terminuotųjų indėlių ir indėlių iki pareikalavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijas;
- Kelionių organizavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijas;
- Lengvųjų automobilių viešųjų pirkimų rekomendacijas;
- Tiekėjų kvalifikacijos vertinimo, viešąjį pirkimą atliekant gynybos ir saugumo srityje, metodines rekomendacijas.

Ir toliau viena iš prioritetinių Tarnybos veiklos sričių išliko viešųjų pirkimų dalyvių kvalifikacijos, taip pat gynybos ir saugumo srityje atliekamų viešųjų pirkimų tobulinimas.

Tarnyba 2015 m. stengėsi užtikrinti, kad Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (CVP IS) jos naudotojams būtų kuo patogesnė. Didindama viešųjų pirkimų efektyvumą, taikė pažangias informacines technologijas:

- gerino CVP IS prieinamumą, užtikrindama nepertraukiamą ir stabilų CVP IS veikimą;
- tęsė CVP IS plėtrą, diegė aparatinės ir programines priemones CVP IS saugomų duomenų konfidencialumui užtikrinti;
- CVP IS diegė naujas priemones ir funkcijas.

2015 m. Tarnyba toliau naudojo 2014 m. sukurtą Viešųjų pirkimų rizikos valdymo informacinę sistemą (VPRV IS), kuri padėjo nustatyti ir kontroliuoti rizikingiausius viešuosius pirkimus, pirkimo sutartis, perkančiąsias organizacijas, pirkimų sektorius. 2015 m. Tarnyba modernizavo VPRV IS, sukurdamą integracinę sąsają su Europos Sąjungos struktūrinės paramos kompiuterine informacine valdymo ir priežiūros sistema (SFM IS). Papildomos VPRV IS funkcijos sudarė galimybę įvertinti viešųjų pirkimų ir sutarčių riziką, atsižvelgiant į gautą informaciją apie ES struktūrinių fondų finansuojamuose projektuose nustatytus įtarimus bei pažeidimus ir reikšmingai padidino viešųjų pirkimų rizikos valdymą.

2015 m. Tarnyba ir toliau stiprino prevencinę, t. y. viešųjų pirkimų iki pirkimo sutarties sudarymo (ex ante), kontrolę, o, atsižvelgdama į 2014 m. pastebėtas neigiamas viešųjų pirkimų ir pirkimo sutarčių vykdymo tendencijas, taip pat naudojantis VPRV IS gautus rizikos lygio valdymo rezultatus, 2015 m. daugiau dėmesio skyrė rizikingiausių pirkimų sektorių kontrolei.

**Viešųjų
pirkimų
apimtis**

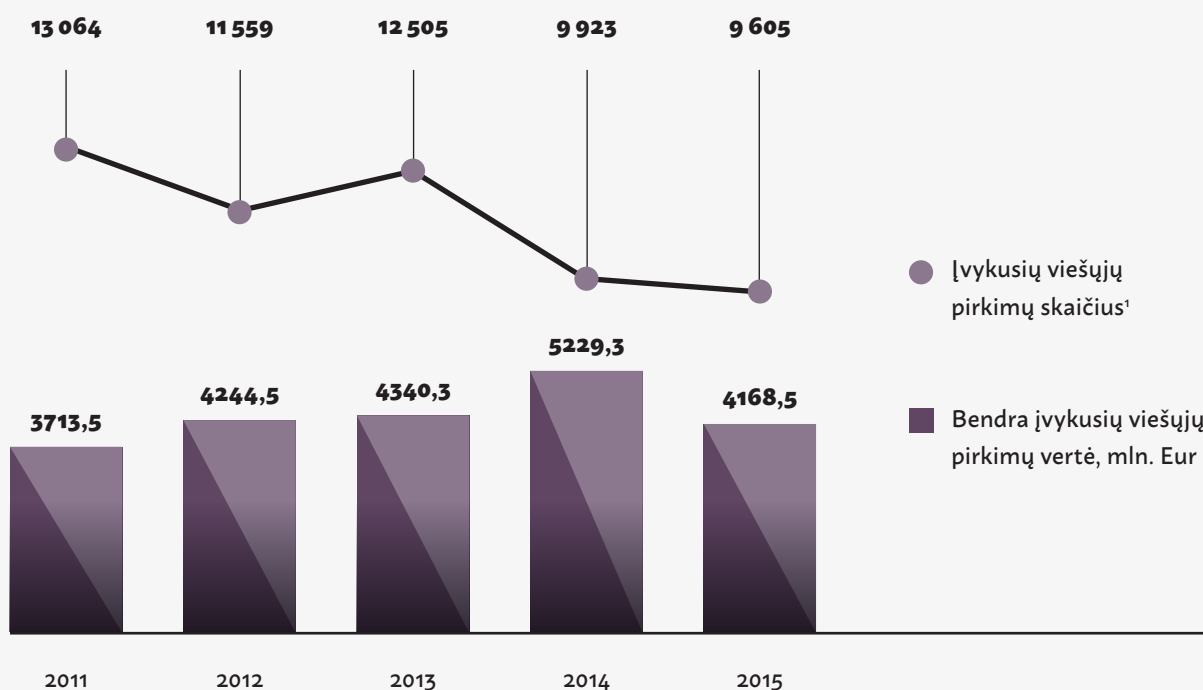
Viešųjų pirkimų apimtis

2015 m. Lietuvoje įvykusių viešųjų pirkimų vertė, palyginti su 2014 m., sumažėjo 20,3 proc., o viešųjų pirkimų skaičius (be mažos vertės pirkimų) sumažėjo 3,2 procento.

1 lentelė. Įvykusių viešųjų pirkimų apimtis (skaičius, vertė) 2010–2015 m.

	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Įvykusių viešųjų pirkimų skaičius ¹	13 064	11 559	12 505	9 923	9 605	56 656
Bendra įvykusių viešųjų pirkimų vertė, mln. Eur	3 713,5	4 244,5	4 340,3	5 229,3	4 168,5	21 696,1

1 pav. Įvykusių viešųjų pirkimų apimtis 2011–2015 m.

Bendras viešųjų pirkimų skaičius su mažos vertės pirkimais 2011–2015 m. laikotarpiu kasmet sudarė vidutiniškai apie 700 tūkst. viešųjų pirkimų, kurių didžioji dauguma buvo mažos vertės pirkimai.

2 lentelė. Mažos vertės pirkimų apimtis 2011–2015 m.

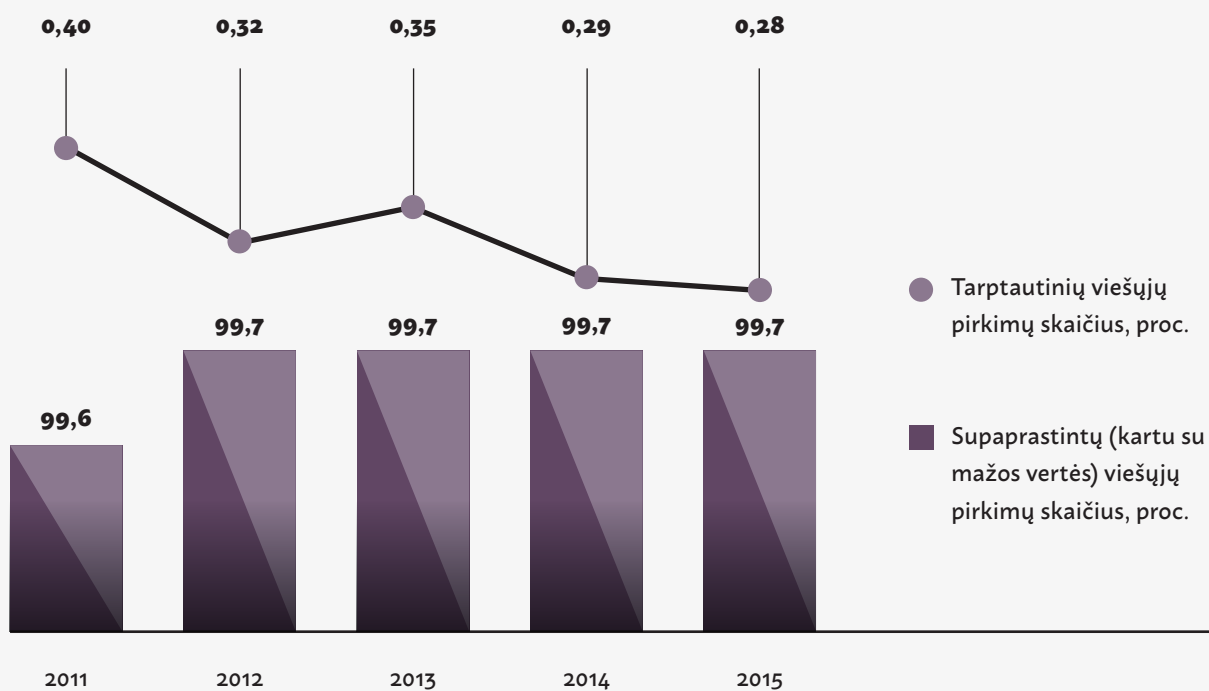
	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Įvykusių viešųjų pirkimų skaičius	642 866	723 883	688 098	737 392	756 080	3 548 319

2015 m. tarptautinių pirkimų dalis bendrame per šį laikotarpį įvykusių viešųjų pirkimų skaičiuje išliko tokia pati, kaip ir ankstesniais laikotarpiais, – maždaug 0,3 proc. (2 pav.), o tarptautinių viešųjų pirkimų vertė sudarė daugiau nei pusę bendros vykdytų viešųjų pirkimų vertės. 2015 m., palyginti su 2014 m., tokių pirkimų sumažėjo net 11,5 proc. (3 pav.).

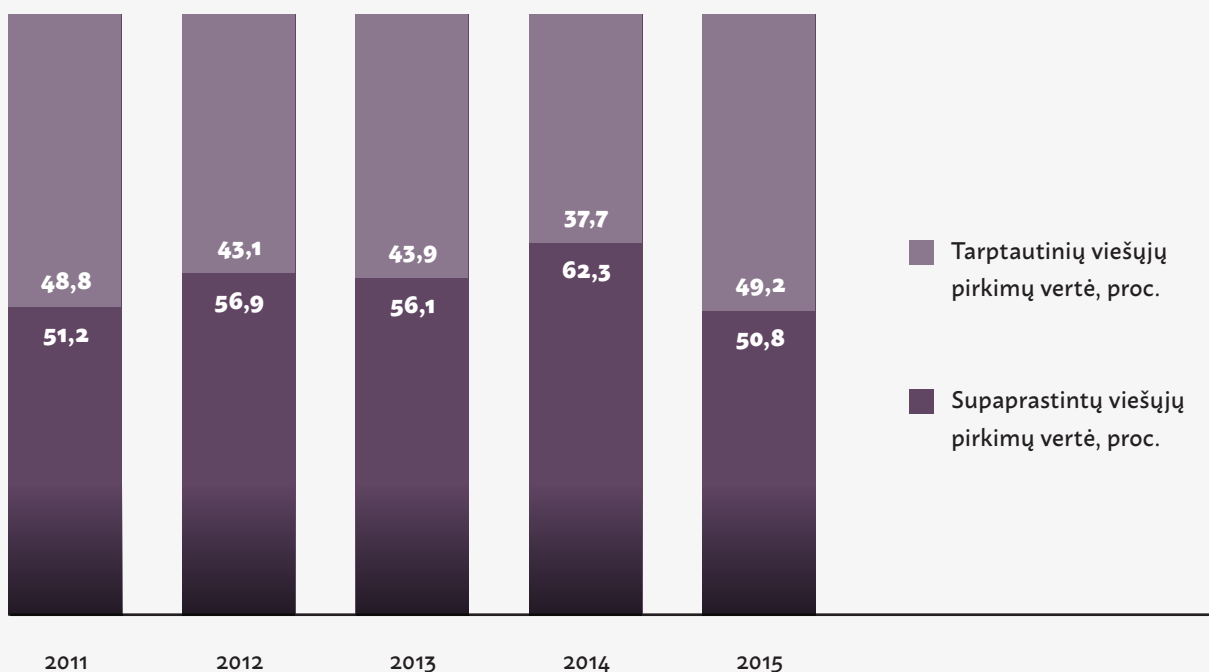
1. Be mažos vertės pirkimų.

Viešųjų pirkimų apimtis

2 pav. Tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skaičiaus pasiskirstymas 2011–2015 m.

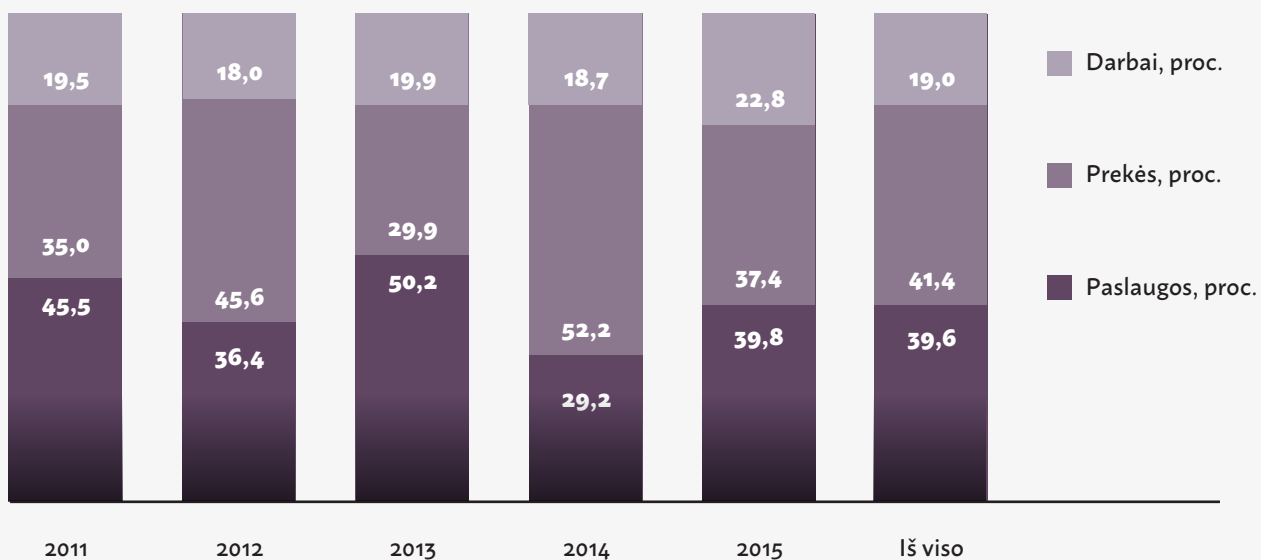
3 pav. Tarptautinių ir supaprastintų pirkimų vertės pasiskirstymas 2011–2015 m.

Viešųjų pirkimų apimtis

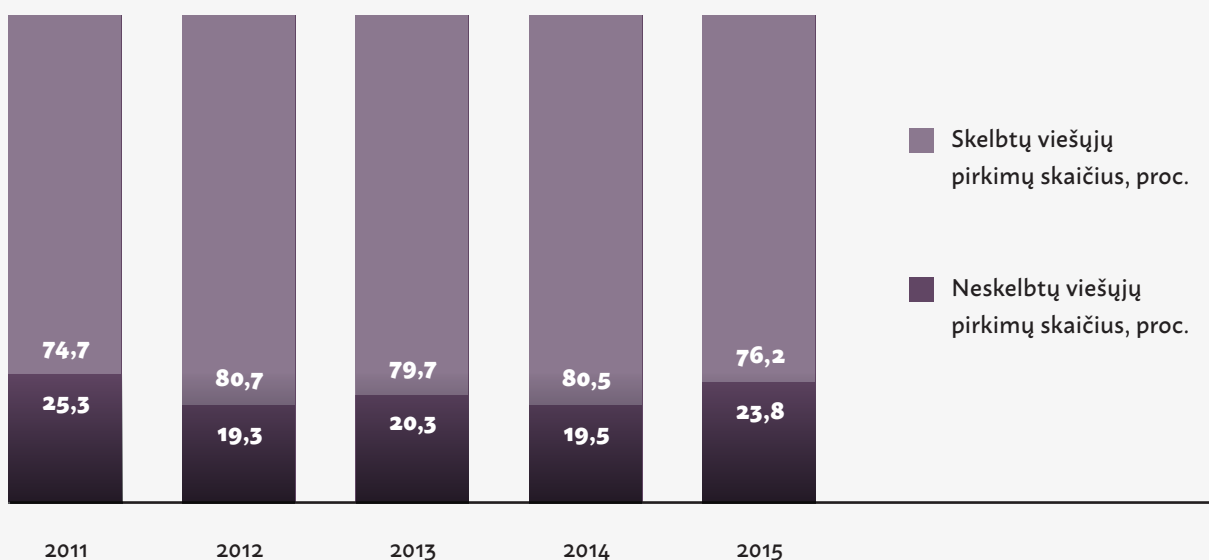
2015 m. didžiausią per 2011–2015 m. laikotarpį sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių vertės dalį pagal pirkimo objektų rūšis sudarė prekių pirkimų vertė – 41,4 proc., darbų – 39,6 proc., paslaugų – 19,0 proc. (4 pav.).

4 pav. Viešųjų pirkimų vertės pasiskirstymas pagal pirkimo objekto rūšis 2011–2015 m., proc.

Lyginant 2014 ir 2015 m. skelbtų ir neskelbtų viešųjų pirkimų vertės procentinio pasiskirstymo duomenis, skelbtų viešųjų pirkimų vertės dalis sumažėjo 4,3 proc. (5 pav.).

5 pav. Skelbtų ir neskelbtų viešųjų pirkimų vertės pasiskirstymas 2011–2015 m., proc.

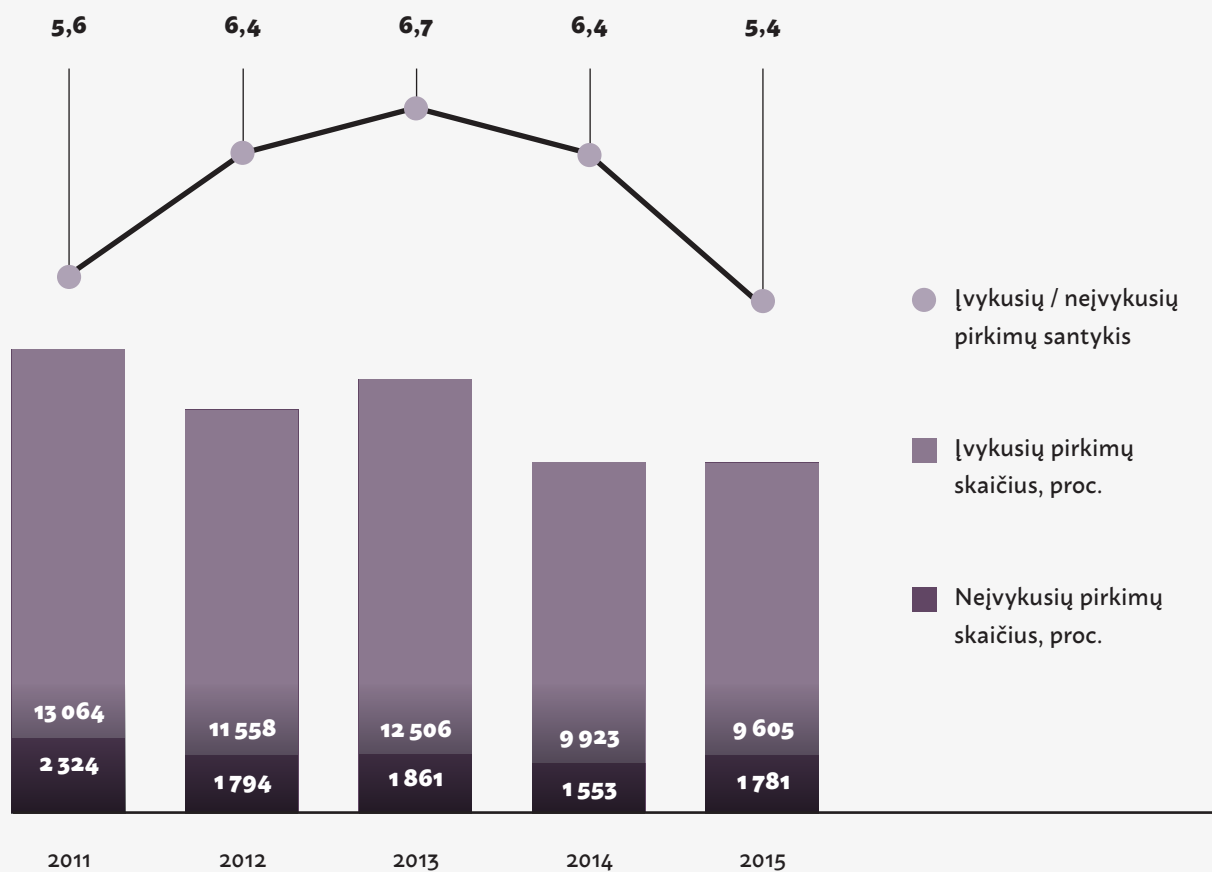

Viešųjų pirkimų apimtis

Sėkmingų pirkimų, t. y. pirkimų, pasibaigusių pirkimo sutarties sudarymu, santykis su neįvykusiais pirkimais 2015 metais, palyginti su praėjusiais metais, nuo 6,4 sumažėjo iki 5,4 (6 pav.).

6 pav. Sėkmingų pirkimų skaičiaus dinamika 2011–2015 m.

**Viešieji
pirkimai iš
socialinių
įmonių**

Viešieji pirkimai iš socialinių įmonių

Siekiant skatinti remtinių asmenų integravimąsi į darbo rinką, Viešųjų pirkimų įstatyme perkančiosioms organizacijoms įtvirtinta pareiga, atliekant supaprastintus pirkimus, ne mažiau kaip 5 procentus visų supaprastintų pirkimų vertės atlikti iš socialinių įmonių.²

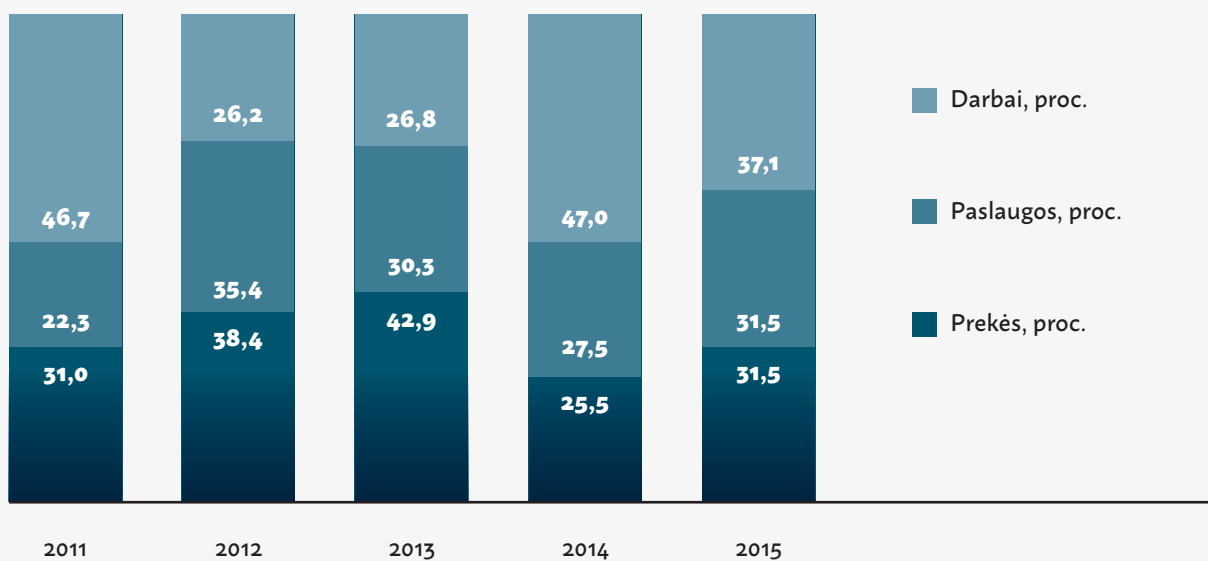
Bendra pirkimų iš socialinių įmonių vertė 2015 m., palyginti su 2014-aisiais, sumažėjo: 2014 m. sudarė 20,7 mln. Eur; 2015 m. – 15,9 mln. Eur.

Perkančiųjų organizacijų, kurios privalo³ vykdyti viešuosius pirkimus iš socialinių įmonių, 2015 m. vykdytų supaprastintų viešųjų pirkimų iš socialinių įmonių vertė sudarė 1,2 proc. bendros šių perkančiųjų organizacijų tais metais vykdytų supaprastintų viešųjų pirkimų vertės. 2014 m. šių pirkimų vertė siekė 1,6 procento.

2015 m. iš socialinių įmonių daugiausia buvo įsigyta darbų, kurių vertė (6,5 mln. Eur) sudarė 40,9 proc. bendros supaprastintų viešųjų pirkimų iš socialinių įmonių vertės (15,9 mln. Eur). Kiek mažiau buvo nupirkta prekių (5,0 mln. Eur) ir paslaugų (4,4 mln. Eur). 2014–2015 m. vyko darbų, įsigytų iš socialinių įmonių, vertės procentinis sumažėjimas, o prekių ir paslaugų, įsigytų iš socialinių įmonių, vertė didėjo (7 pav.).

Pagal pirkimo objektą 2015 m. daugiausia iš socialinių įmonių buvo perkama statybos darbų (3,8 mln. Eur). Du stambius statybos darbų pirkimus (vieno vertė siekė 1,6 mln. Eur, antro – 1,2 mln. Eur) laimėjo socialinė įmonė UAB „Verslo bitė“, viename iš jų veikdama jungtinės veiklos pagrindu su UAB „Kadoro konsultacijos“.

7 pav. Supaprastintų viešųjų pirkimų iš socialinių įmonių vertė pagal pirkimo objektų rūšis, proc.

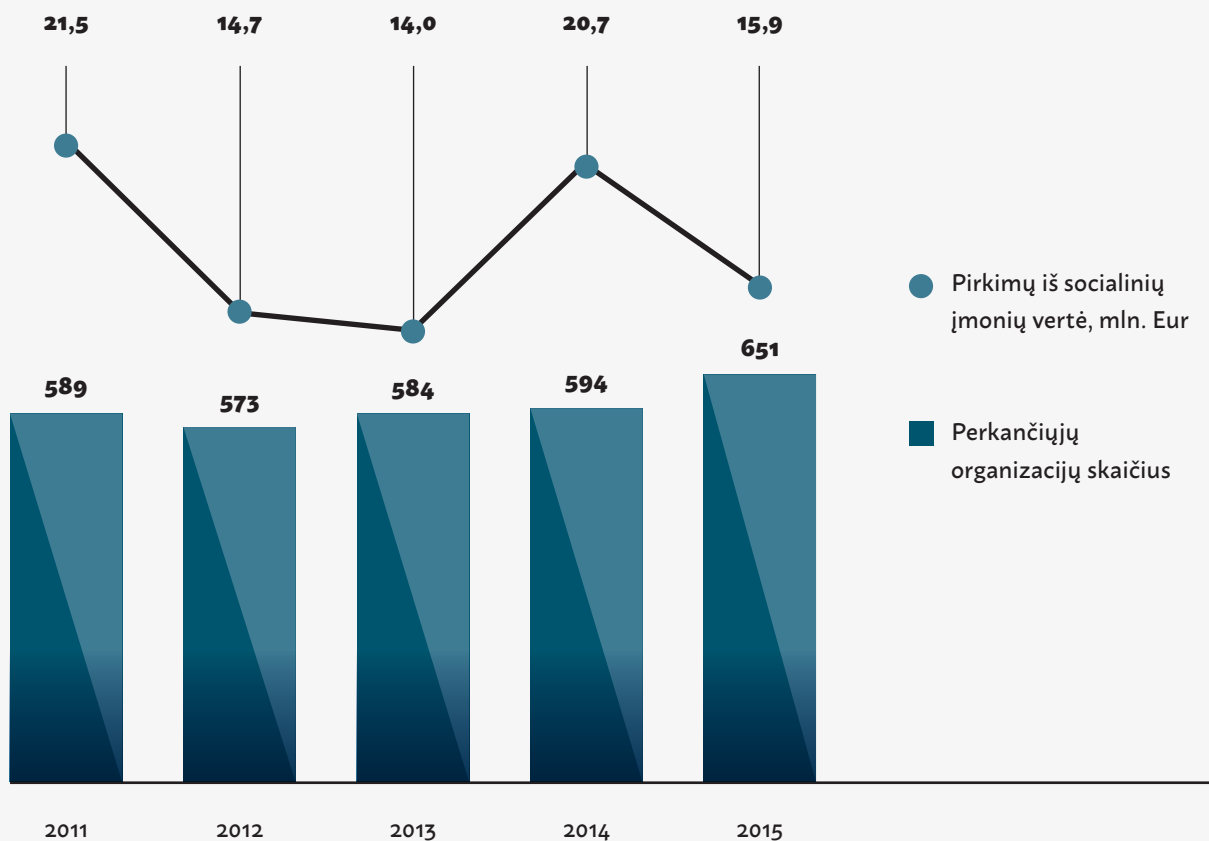
² Socialinės įmonės – neįgaliųjų socialinės įmonės, įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes, arba įmonės, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų.

³ Pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 91 str. 1 dalies nuostatas, šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytos perkančiosios organizacijos, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulines įstaigas užsienyje ir Lietuvos Respublikos atstovybes prie tarptautinių organizacijų, taip pat kitas perkančiąsias organizacijas, kurios užsienyje įsigyja prekių, paslaugų ar darbų, skirtų užsienyje esantiems jų padaliniais, kariniams atstovams ar specialiesiems atašė

Viešieji pirkimai iš socialinių įmonių

2015 m., palyginti su 2014-aisiais, iš socialinių įmonių pirko šiek tiek daugiau perkančiųjų organizacijų: 2014 m. – 594, 2015 m. – 651. 2011–2015 m. perkančiųjų organizacijų, perkančių iš socialinių įmonių, skaičius beveik kasmet didėjo (8 pav.).

8 pav. Perkančiųjų organizacijų, pirkusių iš socialinių įmonių, skaičius

Daugiausia 2015 metais iš socialinių įmonių pirko

šios perkančiosios organizacijos:

- Kėdainių rajono savivaldybės administracija (1,59 mln. Eur),
- Lietuvos kariuomenė (1,31mln. Eur),
- Raseinių vaikų globos namai (0,69 mln. Eur),
- Lazdijų rajono savivaldybės administracija (0,59 mln. Eur),
- Kretingos rajono savivaldybės administracija (0,52 mln. Eur).

**Centrali-
zuoti
viešieji
pirkimai**

Centralizuoti viešieji pirkimai

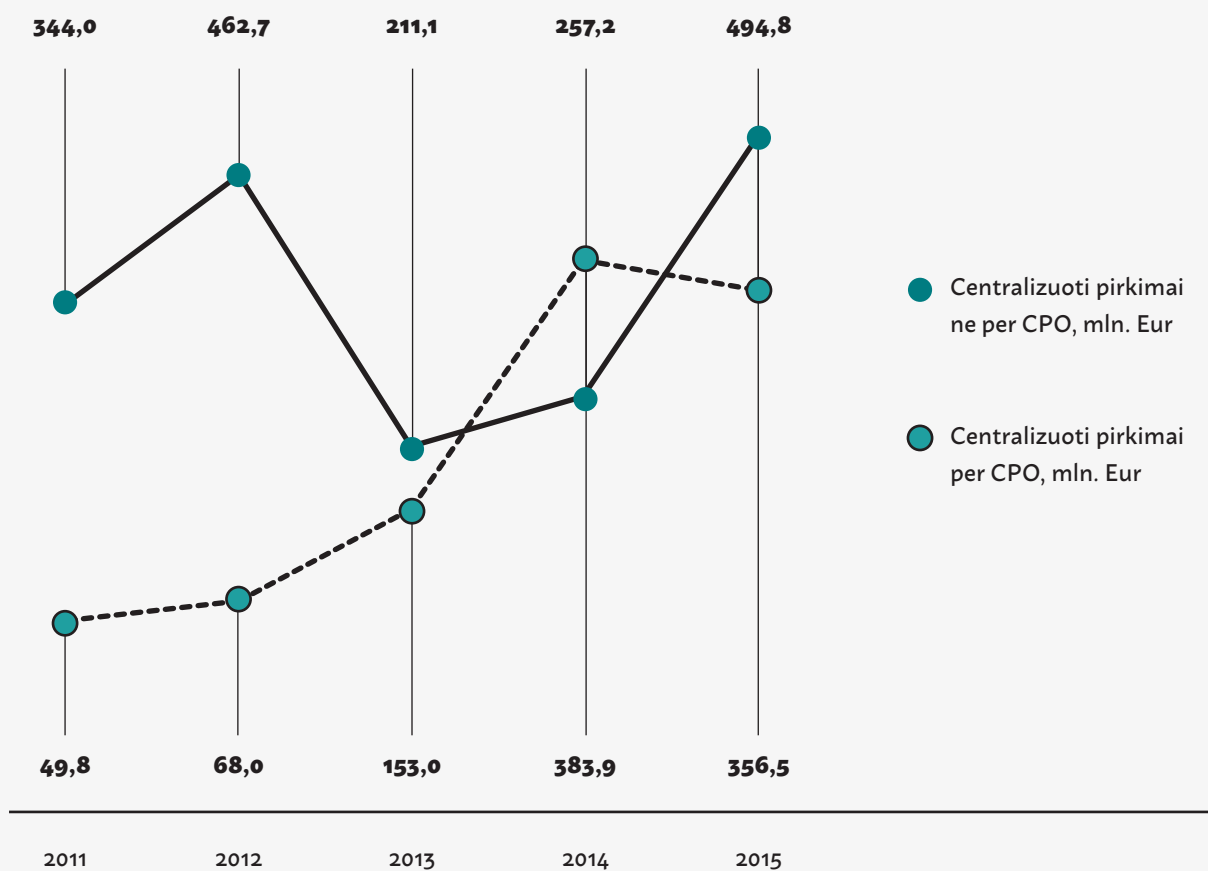
Bendra centralizuotai vykdytų viešųjų pirkimų apimtis 2015 m., palyginti su 2014 m., išaugo: vertė 2014–2015 m. keitėsi nuo 641,1 iki 851,3 mln. Eur (3 lentelė), pirkimų skaičius – nuo 274 iki 262.

3 lentelė. Centralizuotai vykdytų viešųjų pirkimų apimtis 2011–2015 m.

Metai	2011	2012	2013	2014	2015
	vertė, mln. Eur				
Centralizuoti pirkimai ne per CPO, mln. Eur	344,0	462,7	211,1	257,2	494,8
Centralizuoti pirkimai per CPO, mln. Eur	49,8	68,0	153,0	383,9	356,5
Bendra centralizuotų pirkimų vertė	393,8	530,7	364,1	641,1	851,4
Bendra viešųjų pirkimų vertė (be mažos vertės pirkimų)	3 140,7	3 661,1	3 771,1	4 531,0	4 168,5
Bendros centralizuotų pirkimų vertės dalis nuo bendros viešųjų pirkimų vertės, proc.	12,5 %	14,5 %	9,7 %	14,1 %	20,4 %

Centralizuotų viešųjų pirkimų ne per CPO vertė 2015 m., palyginti su 2014 m., išaugo beveik dvigubai (9 pav.), o jos dalis nuo bendros centralizuotai vykdytų viešųjų pirkimų vertės – nuo 40 iki 58 proc. Šį didėjimą lėmė AB „Lietuvos geležinkeliai“ įvykdytas centralizuotas pirkimas, kuriuo buvo įsigyta dyzelinio kuro už 171 mln. eurų.

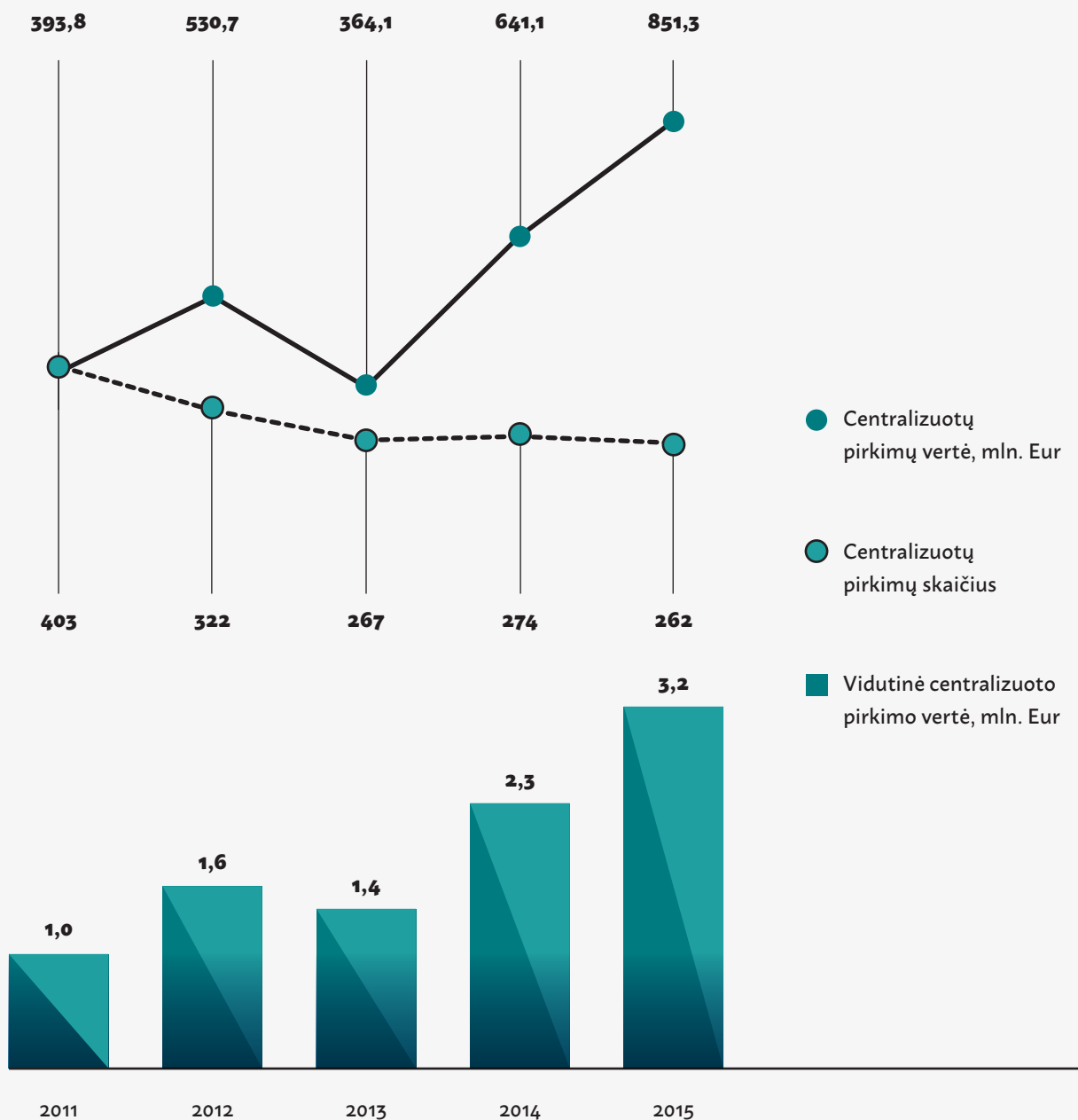
9 pav. Centralizuotų pirkimų vertė perkant per CPO ir ne per CPO 2011–2015 m., mln. Eur

Centralizuoti viešieji pirkimai

Centralizacijos masto augimą rodo vidutinės centralizuotai vykdyto viešojo pirkimo vertės augimas: 2011 m. vidutinė centralizuoto pirkimo vertė siekė 1,0 mln. Eur, o 2015 m. – 3,2 mln. Eur (10 pav.).

10 pav. Vidutinė centralizuoto pirkimo vertė 2011–2015 m.

Pagal 2015 m. centralizuotai vykdytų viešųjų pirkimų, kai perkančiosios organizacijos pirko ne per CPO, vertę daugiausia centralizuotai pirko AB „Lietuvos geležinkeliai“, kurios centralizuotai vykdytų pirkimų vertė siekė 183,2mln. Eur ir tai sudarė 37,0 proc. bendros centralizuotai vykdytų pirkimų ne per CPO vertės. Centralizuotai per CPO 2015 m., kaip ir 2014 m., daugiausia pirko Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, kurios centralizuotų pirkimų per CPO vertė siekė 35,2 mln. Eur ir tai sudarė apie 9,9 proc. bendros centralizuotų pirkimų per CPO vertės.

**Žalieji
viešieji
pirkimai**

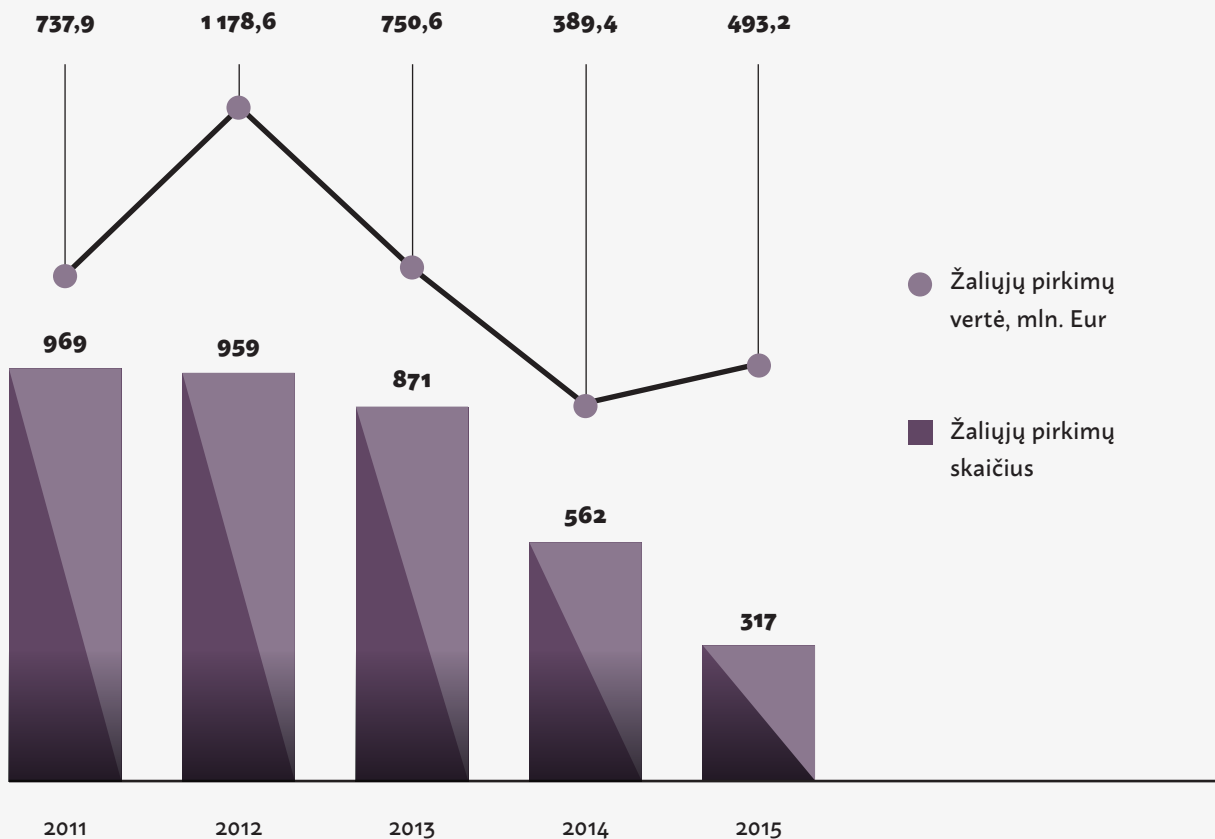

Žalieji viešieji pirkimai

Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos ir įstaigos, Ministro Pirmininko tarnyba, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos bei įstaigos įpareigotos, atliekant prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus, kuriems nustatyti aplinkos apsaugos kriterijai, taikyti šiuos kriterijus (toliau – perkančiosios organizacijos, kurios privalo taikyti aplinkosaugos kriterijus), skaičiuojant pagal skaičių ir pagal vertę, ne mažiau kaip 25 proc. tokių pirkimų 2012 metais, ne mažiau kaip 25 proc. – 2013 metais, ne mažiau kaip 30 proc. – 2014 metais ir ne mažiau kaip 35 proc. – 2015 metais, išskyrus tuos atvejus, kai rinkoje nėra prekių, neteikiamos paslaugos ar neatliekami darbai, atitinkantys žaliesiems pirkimams nustatytus aplinkosaugos kriterijus, taip pat tais atvejais, kai jų taikymo išimtys numatytos Lietuvos Respublikos įstatymuose, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose ir kituose teisės aktuose.⁴

2015 m., palyginti su 2014 m., žaliųjų viešųjų pirkimų apimtis padidėjo ketvirtadaliu (2014 m. – 389,4 mln. Eur; 2015 m. – 493,2 mln. Eur), o jų skaičius sumažėjo nuo 562 iki 317, t. y. apie 44 proc. (11 pav.). Žaliųjų pirkimų skaičiaus sumažėjimas 2015 m. sietinas su finansavimo ES fondų lėšomis 2014–2020 m. laikotarpio pradžia.

11 pav. Žaliųjų pirkimų apimtis 2011–2015 m.

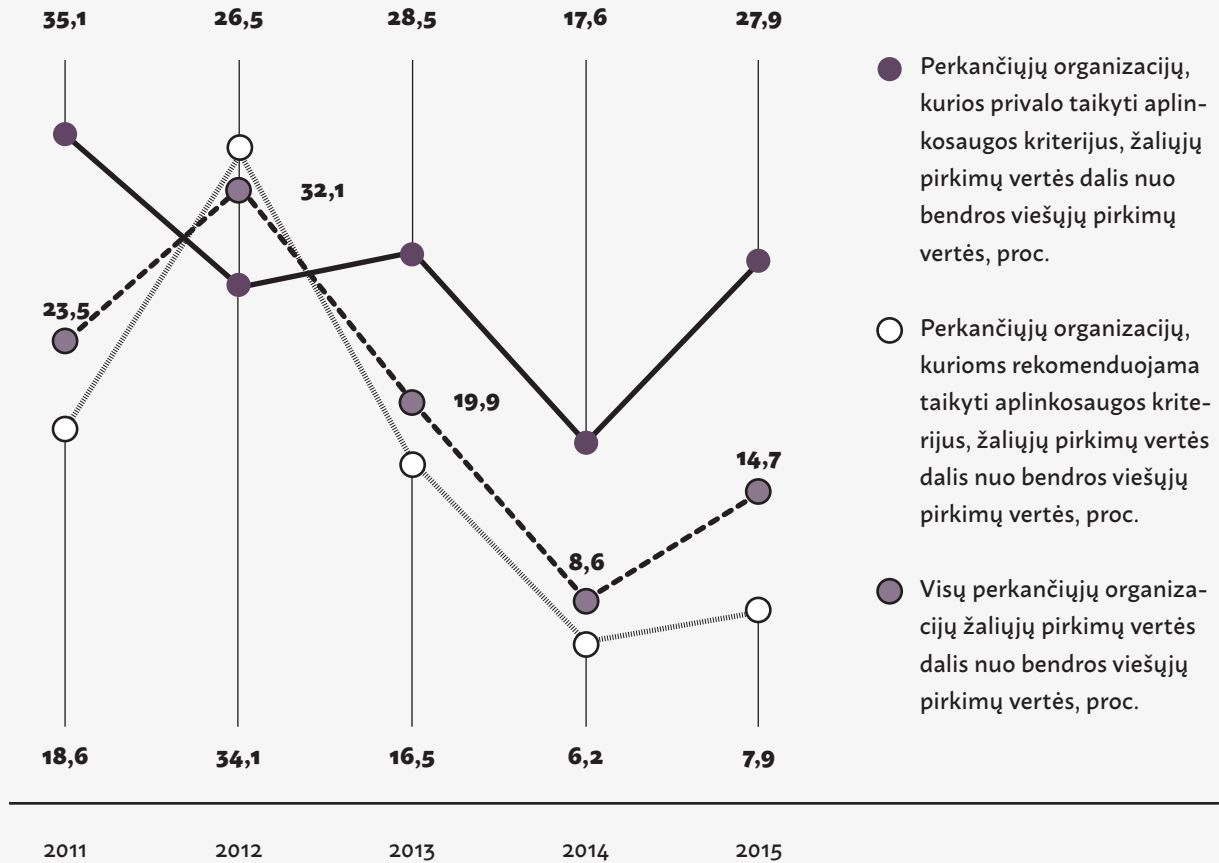

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarimas Nr. 1257 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo“, p. 2.

Žalieji viešieji pirkimai

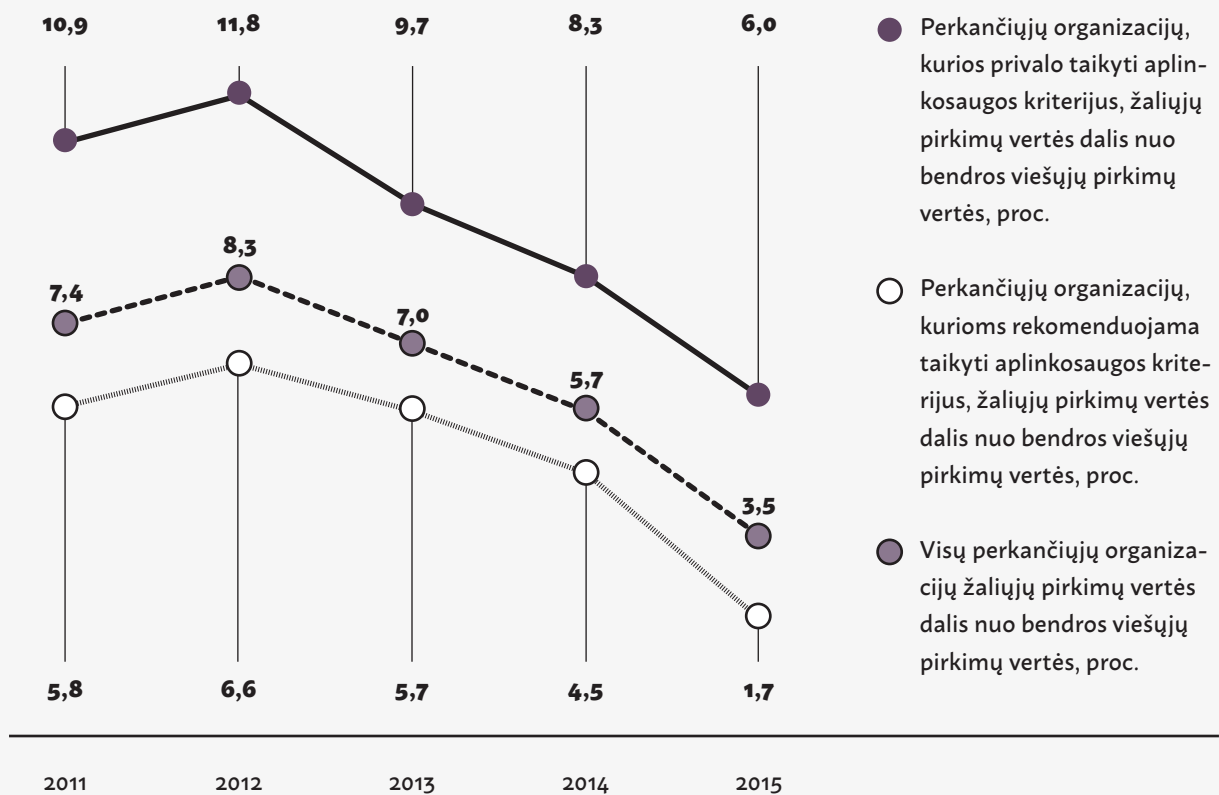
Perkančiųjų organizacijų, kurios privalo taikyti aplinkosaugos kriterijus, žaliųjų pirkimų vertės dalis 2015 m., palyginti su 2014 m., išaugo 10,3 proc. ir sudarė 27,9 proc. bendros šių perkančiųjų organizacijų 2015 m. vykdytų viešųjų pirkimų vertės (12 pav.).

12 pav. Žaliųjų pirkimų vertės dalis nuo bendros viešųjų pirkimų vertės, proc.

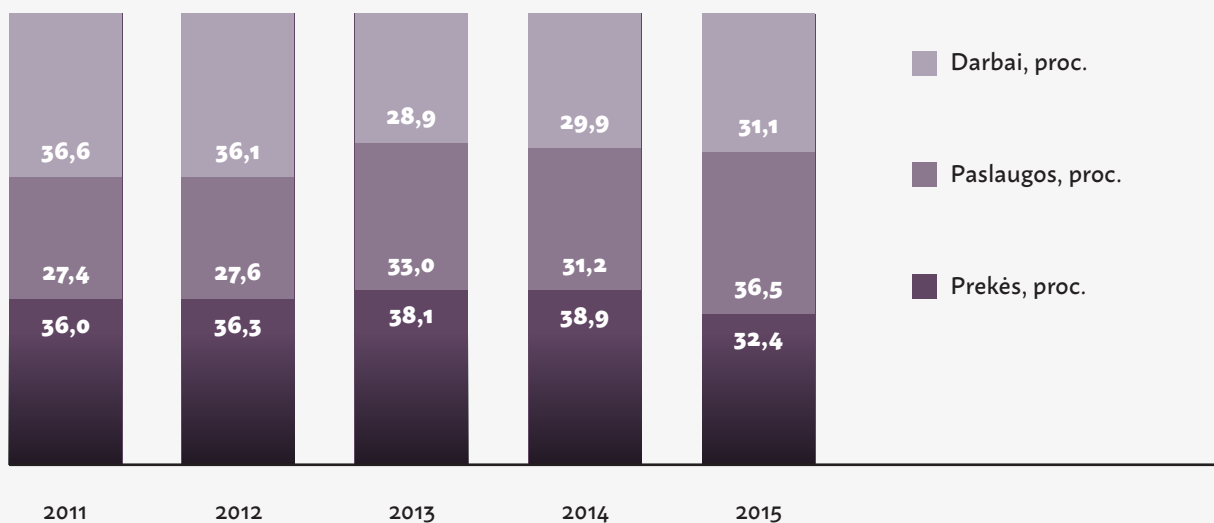
Žalieji viešieji pirkimai

13 pav. Žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis nuo bendro viešųjų pirkimų skaičiaus, proc.

Analizuojant bendro žaliųjų pirkimų skaičiaus pasiskirstymą pagal pirkimo objekto rūšis (prekės, paslaugos, darbai), nustatyta, kad 2015 m. darbų žaliųjų pirkimų skaičius sudarė beveik 37 proc. bendro įvykdytų žaliųjų pirkimų skaičiaus, prekių – 36 proc., paslaugų – kiek daugiau nei 27 proc. (14 pav.).

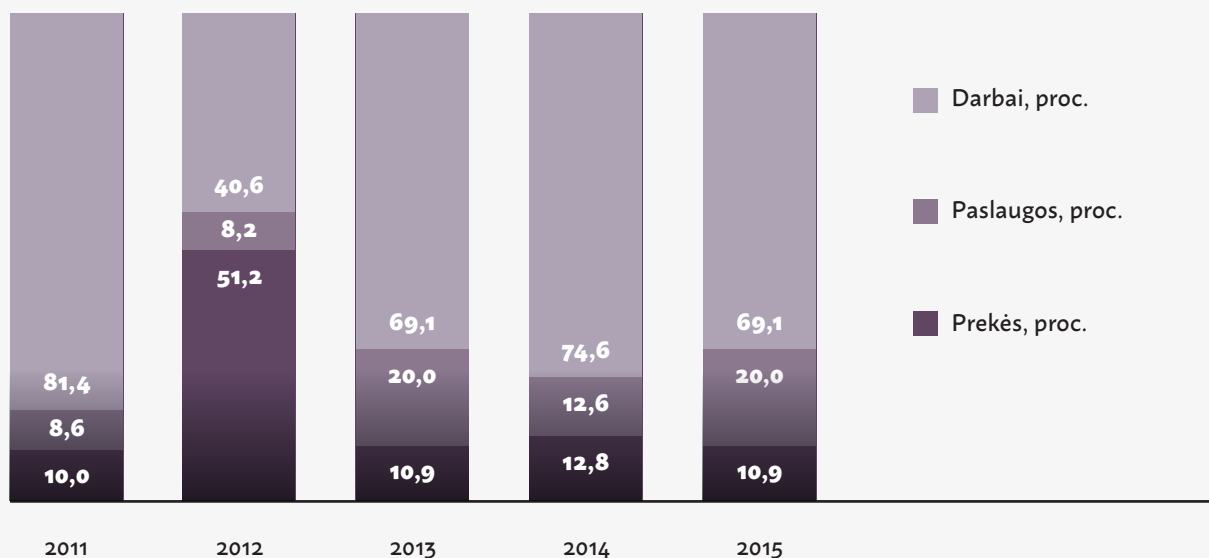
14 pav. Žaliųjų pirkimų skaičius pagal pirkimo objekto rūšis, proc.

Žalieji viešieji pirkimai

2015 m., kaip ir 2014 m., didžiausią žaliųjų pirkimų vertės dalį sudarė darbų žaliųjų pirkimų vertė, kuri siekė 409,4 mln. Eur ir tai sudarė apie 69 proc. bendros 2015 m. įvykusių žaliųjų pirkimų vertės (15 pav.).

15 pav. Žaliųjų pirkimų vertė pagal pirkimo objekto rūšis, proc.

Pagal 2015 m. „žaliai“ įsigytus pirkimo objektus pirmoje vietoje – statybos darbai, kurių vertė (409,4 mln. Eur) sudarė apie 83 proc. bendros žaliųjų pirkimų vertės. Daugiausia tai – Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos „žaliai“ vykdyti greitkelių, kelių tiesimo darbų viešieji pirkimai (116,5 mln. Eur). Iš viso šios perkančiosios organizacijos „žaliai“ vykdytų darbų viešųjų pirkimų vertė 2015 m. siekė 256,7 mln. Eur ir tai sudarė apie 52 proc. visų „žaliai“ įsigytų darbų viešųjų pirkimų vertės. Antroje vietoje pagal „žaliai“ įsigytų statybos darbų apimtį – Vilniaus miesto savivaldybės administracija, kurios bendra statybos darbų vertė siekė 84,5 mln. Eur (20,6 proc.) bendros „žaliai“ įsigytų statybos darbų vertės, iš jų didžiąją dalį sudarė greitkelių, kelių tiesimo, jų pamatų ir dangos klojimo darbai (79,5 mln. Eur).

Įsigyjant prekes, aplinkosaugos reikalavimai buvo taikomi brangiausiame 2015 m. pirkime, kurio metu CPO LT sudarė preliminarią Biuro ir skaičiavimo mašinų įrenginių ir reikmenų įsigijimo sutartį. Šios prekių grupės „žaliai“ įsigytų prekių vertė siekė apie 20 mln. eurų.

Antroje vietoje įsigyjant prekes pagal aplinkosaugos reikalavimų taikymą – kompiuterinės įrangos ir reikmenų viešieji pirkimai. Šios prekių grupės „žaliai“ įsigytų prekių vertė siekė apie 10,3 mln. Eur, iš kurių 87 proc. sudarytų sutarčių vertės sudarė centralizuotai vykdyti viešieji pirkimai per CPO. Didžiausias šios prekių grupės pirkimas taikant aplinkosaugos reikalavimus – Nacionalinės teismų administracijos kompiuterinės ir biuro įrangos viešasis pirkimas už 0,9 mln. eurų.

„Žaliai“ įsigyjant paslaugas, pagal pirkimų vertę pirmoje vietoje – maisto tiekimo paslaugos. Didžiausios vertės „žalioji“ pirkimas šioje paslaugų grupėje – VšĮ Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės vykdytas ligonių dietinio maitinimo paslaugų pirkimas, kurio vertė – 3,9 mln. eurų.

**Inovativūs
viešieji
pirkimai**

Inovatyvūs viešieji pirkimai

Inovatyvūs viešieji pirkimai – tai viešieji pirkimai, kai perkančiosios organizacijos į viešojo pirkimo sąlygas įtraukia kriterijus, skatinančius tiekėjus kurti ir pasiūlyti inovatyvių produktų. Viešieji pirkimai yra vienas iš būdų, kuriais galima prisidėti prie 2020 m. Europos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos prioritetų – pažangaus augimo (žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymo), tvaraus augimo (taupiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimo), integracinio augimo (didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimo) – siekimo. Tam tikros Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos sudaro sąlygas vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus, pavyzdžiui, perkančioji organizacija, iš anksto paskelbusi techninių specifikacijų projektus, taip pat pasirinkusi pirkimą vykdyti konkurencinio dialogo būdu, gali konsultuotis su potencialiais tiekėjais dėl šiuolaikiškiausių sprendinių įgyvendinant projektą. Manytina, kad inovatyvių pasiūlymų perkančiosios organizacijos galėtų sulaukti daugiau, jei techninėse specifikacijose apibūdintų norimą rezultatą arba nurodytų perkamo objekto funkcinius reikalavimus taikydama ne mažiausios kainos, bet ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų.

Kurti inovacijų paklausos skatinimo priemones, padedančias spręsti socialinius, ekonominius ir aplinkosaugos iššūkius, – vienas iš Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programoje numatytų uždavinių. Numatytas rezultato kriterijus – kiek procentų visų viešųjų pirkimų sudaro inovatyvūs viešieji pirkimai. Siektina šio kriterijaus reikšmė – 2 procentai. Kol kas Lietuvoje perkančiosios organizacijos inovatyvius pirkimus vykdo labai vangiai, o tai, tikėtina, lemia nepakankamai aiški ir kryptinga valstybės politika skatinant inovacijas, taip pat nepakankami perkančiųjų organizacijų biudžetai.

2015 m. įvykdyta 15 inovatyvių viešųjų pirkimų, kurių vertė siekė 1,1 mln. Eur, ir tai sudarė vos 0,03 proc. bendros per 2015 metus vykdytų viešųjų pirkimų vertės. Inovatyvius viešuosius pirkimus vykdė 3 perkančiosios organizacijos. Daugiausia inovatyvių viešųjų pirkimų (13), kurių vertė siekė 1,0 mln. Eur, įvykdė Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, didžiausios vertės inovatyvų viešąjį pirkimą įvykdė taip pat Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, šio pirkimo vertė siekė 0,25 mln. Eur ir tai sudarė 22,5 proc. visų 2015 m. įvykdytų inovatyvių viešųjų pirkimų vertės. 2014 m. 9 perkančiosios organizacijos įvykdė 17 inovatyvių viešųjų pirkimų, kurių vertė – 4,4 mln. eurų.

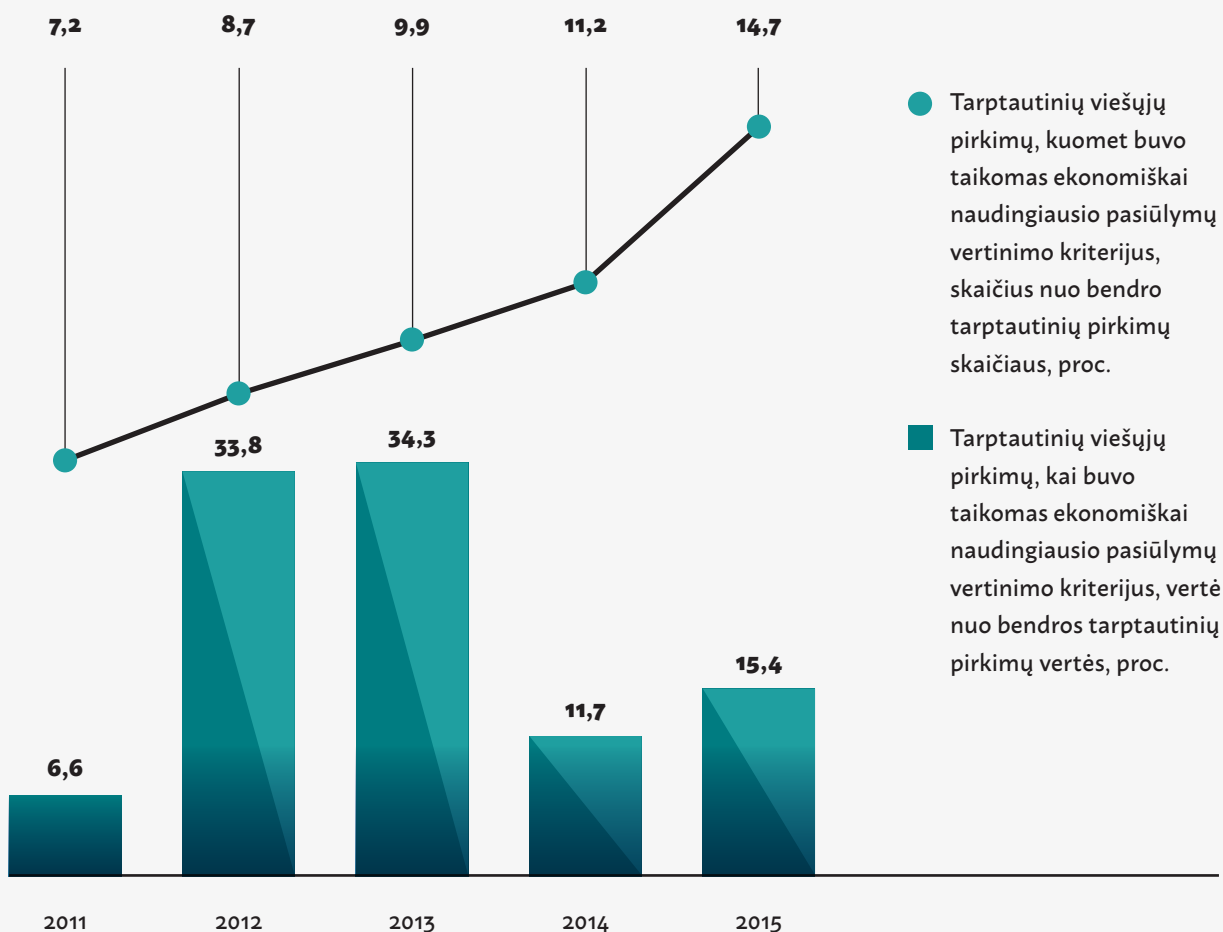
**Pasiūlymų
vertinimo
kriterijų
taikymas
viešuosiuose
pirkimuose**

Pasiūlymų vertinimo kriterijų taikymas viešuosiuose pirkimuose

Šiuo metu galiojančios Europos Sąjungos viešųjų pirkimų direktyvos ir Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos perkančiajai organizacijai leidžia pasirinkti, kaip vertinti tiekėjų pateiktus pasiūlymus: pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų ar pagal mažiausios kainos vertinimo kriterijų. Siekiant efektyviau naudoti valstybės lėšas, labai svarbu atsižvelgti ne tik į perkamo objekto kainą, bet taip pat įvertinti ir atsižvelgti į kainos ir kokybės santykį. Nors yra sudarytos teisinės galimybės dažniau taikyti ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų, pasiūlymų vertinimo kriterijus Lietuvos viešuosiuose pirkimuose taikomas gana retai, ypač tai pasakytina apie mažos vertės pirkimus. 2015 m. pirkimų, kuriuose buvo taikomas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijus, vertė sudarė apie 11 proc. bendros viešųjų pirkimų vertės.

Dažniausiai ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijus buvo taikomas tarptautiniuose viešuosiuose pirkimuose, kurių vertė 2015 m. sudarė apie 85 proc. visų viešųjų pirkimų vertės. Tarptautinių pirkimų, kuriuose buvo taikomas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus, vertė 2015 m. sudarė 15,4 proc. bendros tarptautinių pirkimų vertės, supaprastintų pirkimų – tik 4,5 proc. bendros supaprastintų pirkimų vertės (16 ir 17 pav.).

16 pav. Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijaus taikymas tarptautiniuose viešuosiuose pirkimuose (pirkimų skaičius, vertė) 2011–2015 m., proc.

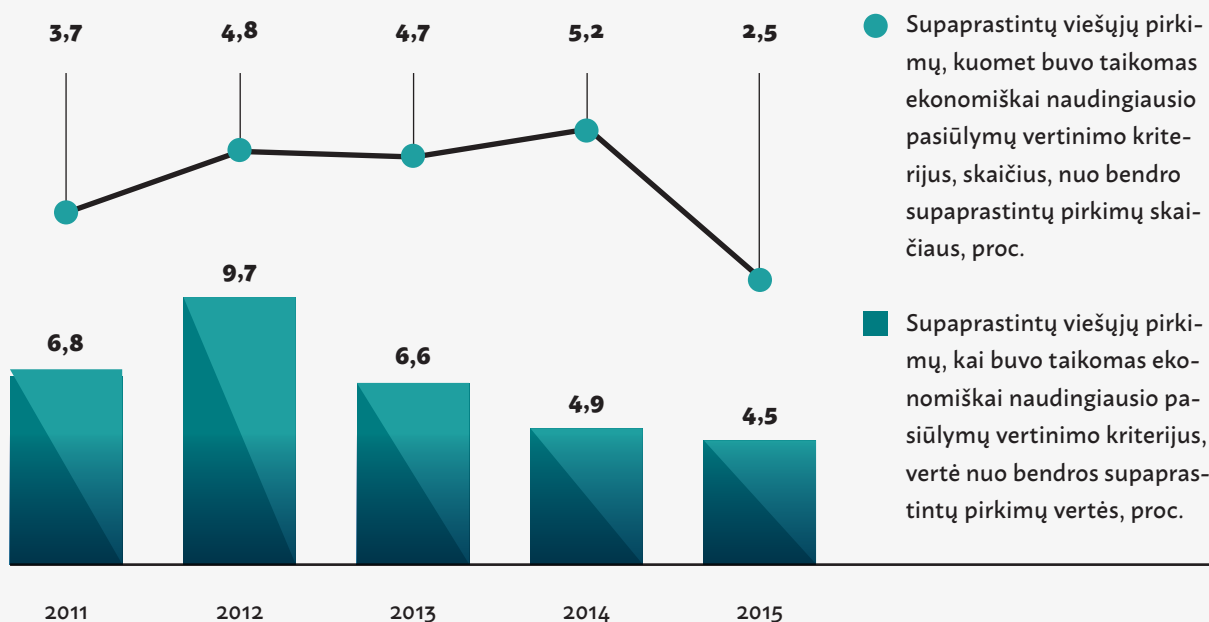

Tarptautinių viešųjų pirkimų, kai buvo taikomas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus, skaičius pastaruosius penkerius metus pamažu didėjo, t. y. 2011 m. siekė tik 7,2 proc., o 2015 m. – 14,7 proc.

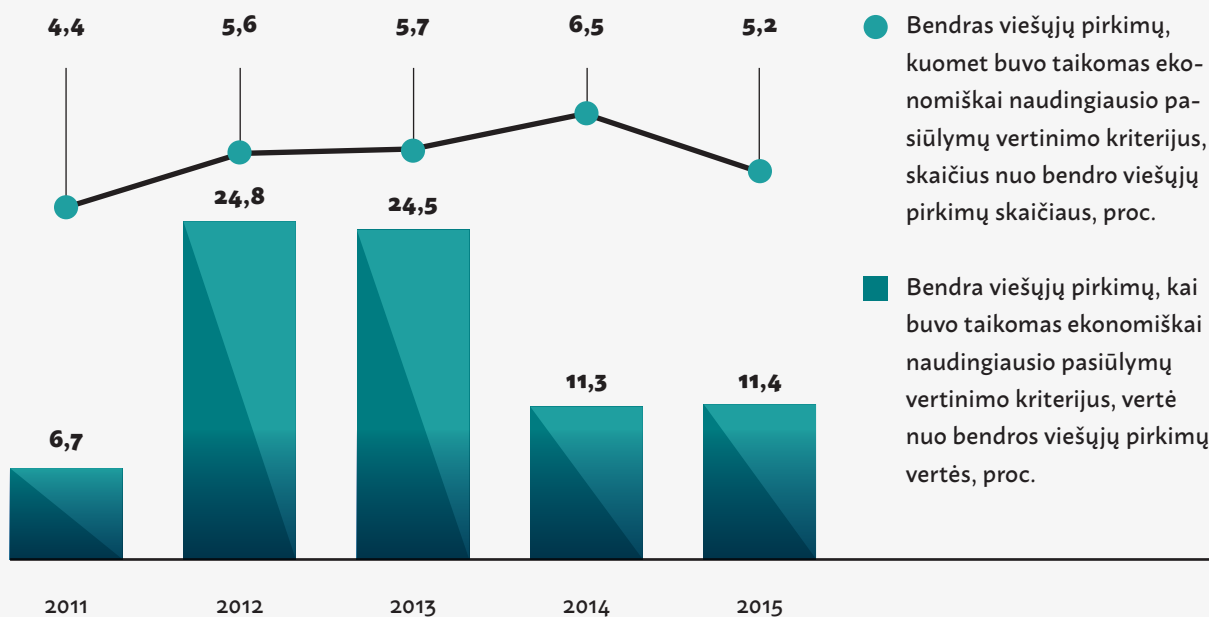

Pasiūlymų vertinimo kriterijų taikymas viešuosiuose pirkimuose

17 pav. Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijaus taikymas supaprastintuose viešuosiuose pirkimuose (pirkimų skaičius, vertė) 2011–2015 m., proc.

18 pav. Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijaus taikymas viešuosiuose pirkimuose (pirkimų skaičius, vertė) 2011–2015 m., proc.

Pasiūlymų vertinimo kriterijų taikymas viešuosiuose pirkimuose

Pažymėtina, kad bendras ekonominio naudingumo pasiūlymo vertinimo kriterijaus taikymo procentas tiek supaprastintuose, tiek tarptautiniuose viešuosiuose pirkimuose, palyginti su 2014 m., keitėsi nežymiai – pagal vertę padidėjo nuo 11,3 proc. iki 11,4 proc., pagal skaičių sumažėjo nuo 6,5 proc. iki 5,2 proc. (18 pav.).

2015 m. ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijų savo vykdomuose viešuosiuose pirkimuose taikė 277 perkančiosios organizacijos, t. y. apie 12 proc. visų 2015 m. tarptautinius ir supaprastintus (be mažos vertės pirkimų) viešuosius pirkimus vykdžiusių perkančiųjų organizacijų (2 382).

Pagal įvykusių viešųjų pirkimų skaičių 2015 m. dažniausiai ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijus buvo taikomas įsigyjant melioracijos darbus (5 proc. bendro viešųjų pirkimų, taikant ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijų, skaičiaus) bei viešųjų ryšių paslaugas (4 proc.).

Pagal įvykusių viešųjų pirkimų vertę daugiausia ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijus buvo taikomas įsigyjant greitkelių, kelių tiesimo darbus (vertė sudarė 116,5 mln. Eur ir siekė apie 30 proc. bendros viešųjų pirkimų, kuriuose buvo taikytas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijus). Šios paslaugų grupės visus viešuosius pirkimus (iš viso 7), taikant ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijų, vykdė Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. Antroje vietoje pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijaus taikymą – nekilnojamojo turto valdymo paslaugos už atlyginimą ar pagal sutartį viešasis pirkimas „Vilniaus aps. VPK policijos komisariato ir areštinės statybos ir ūkio priežiūros paslaugų pirkimas“ už 56,0 mln Eur., kurio vertė sudarė 14,7 proc. bendros viešųjų pirkimų, kuriuose buvo taikytas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymų vertinimo kriterijus, vertės.

**Infor-
macinēs
technolo-
gijos**

Informacinės technologijos

Įgyvendindama vieną iš savo veiklos prioritetų – didinti viešųjų pirkimų efektyvumą taikant informacines technologijas, – 2015 m. Tarnyba ir toliau tobulino Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą, taip užtikrindama skaidrumo didėjimą, CVP IS prieinamumą, pirkimų sąnaudų bei pirkimo procedūrų trukmės mažėjimą, konkurencingumą, informacijos viešinimą ir įgyvendino šiuos uždavinius:

- 2014 m. pabaigoje sukūrė kontrolės ir stebėsenos priemones ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamiems projektams – CVP IS sukurtas naujas profilis, skirtas įgyvendinančiosioms institucijoms;
- įdiegė technines ir programines priemones CVP IS saugomų duomenų konfidencialumui ir vientisumui užtikrinti. Gerino CVP IS prieinamumą, užtikrino nepertraukiamą ir stabilų sistemos veikimą: įsigytos ir įdiegtos CVP IS tarnybinių stočių licencijos, atnaujinta Tarnybos duomenų centro techninė įranga, atnaujinta CVP IS versija;
- 2014 m. pabaigoje įdiegė sutarčių posistemę, skirtą viešųjų pirkimų sutarčių ir jų pakeitimų registracijai, sutarčių ir pirkimą laimėjusių pasiūlymų viešinimui bei saugojimui.

2015 m. Tarnyba modernizavo 2014 m. sukurtą VPRV IS – įdiegta integracinė sąsaja su Europos Sąjungos struktūrinės paramos kompiuterine informacine valdymo ir priežiūros sistema (SFM IS). Papildomos VPRV IS funkcijos sudarė galimybę įvertinti viešųjų pirkimų ir sutarčių riziką, atsižvelgiant į gautą informaciją apie ES struktūrinių fondų finansuojamuose projektuose nustatytus įtarimus bei pažeidimus, ir reikšmingai padidino viešųjų pirkimų rizikos valdymą.

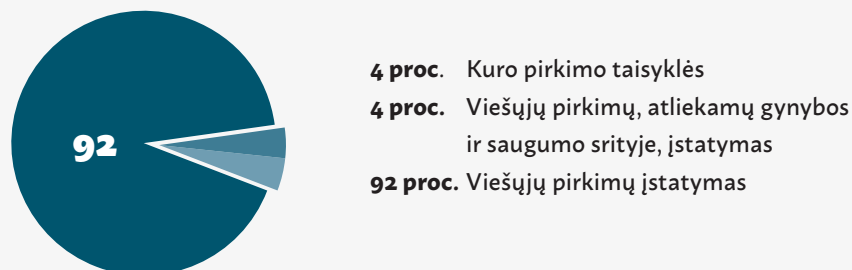
Rizikos valdymas

Rizikos valdymas

Tarnybos rizikos vertinimo objektai:

- viešieji pirkimai bei viešojo pirkimo–pardavimo sutartys, atliekami pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (VPĮ) ir perkančiosios organizacijos, vykdančios pirkimus pagal VPĮ;
- gynybos ir saugumo srityje atliekami viešieji pirkimai, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymas (GSĮ); perkančiosios organizacijos, vykdančios pirkimus pagal GSĮ;
- energetikos srityje veikiančių įsigyjiančiųjų organizacijų energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimai, kuriems taikomos Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 277 „Dėl Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklių patvirtinimo“.

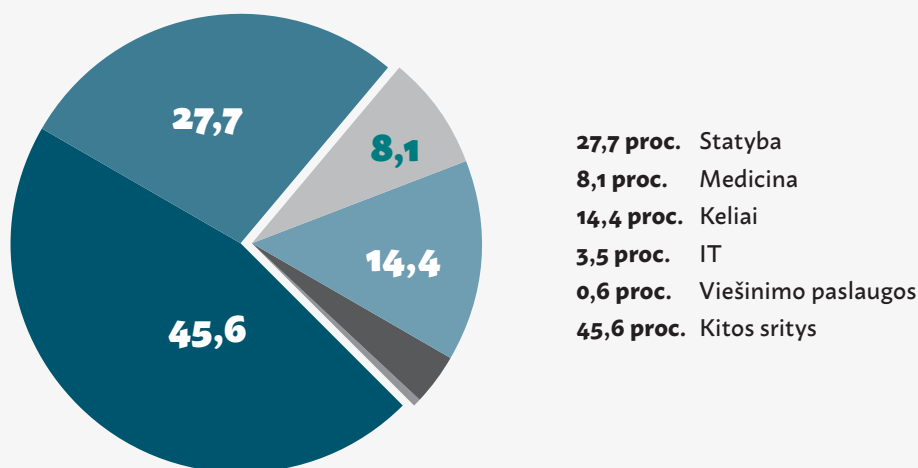
19 pav. Tarnybos funkcijose numatytų teisės aktų įgyvendinimas ir priežiūra

Įgyvendindama Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytą kontrolės, pažeidimų prevencijos, pirkimo sutarčių vykdymo priežiūros funkciją, Tarnyba savo pastangas siekia sutelkti į tuos viešuosius pirkimus, perkančiąsias organizacijas ir ūkio sektorius, taip pat pirkimo sutartis, kur didžiausia pažeidimų pasireiškimo tikimybė.

Tarnyba, atsižvelgdama į 2015 m. pastebėtas neigiamas viešųjų pirkimų ir sutarčių vykdymo bei VPRV IS rizikos lygio valdymo rezultatų tendencijas, nustatė 5 rizikingiausias viešųjų pirkimų sritis, kurioms 2016 m. planuoja skirti daugiausia dėmesio.

20 pav. Rizikingiausi viešųjų pirkimų sektoriai pagal 2015 m. sudarytų sutarčių vertę, proc.

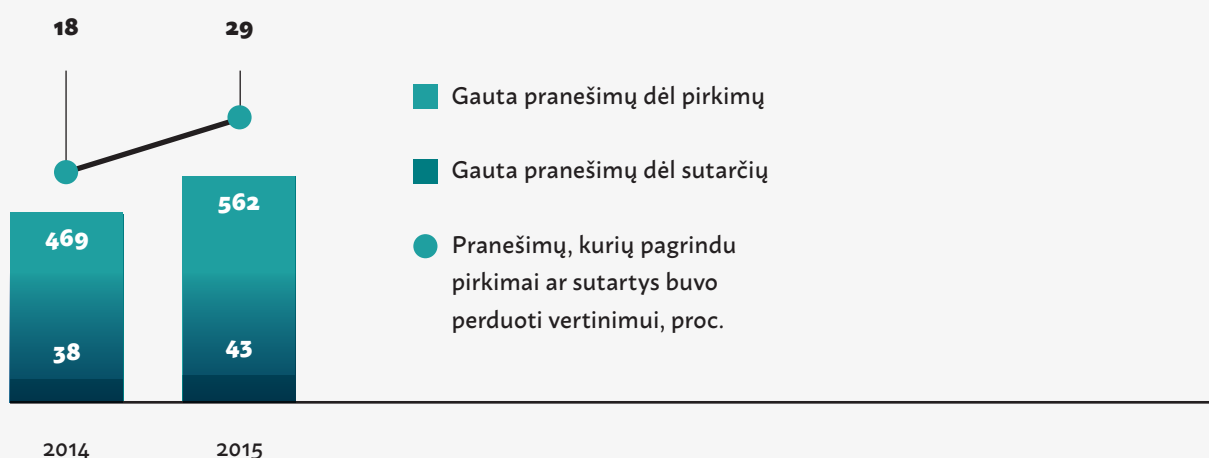
Prevenција ir kontrolē

Prevenција ir kontrolė

Igyvendindama vieną iš savo veiklos prioritetų – užtikrinti veiksmingą viešųjų pirkimų priežiūrą, 2015 m. Tarnyba ir toliau skyrė ypatingą dėmesį prevencinei (ex-ante), t. y. viešųjų pirkimų procedūrų iki pirkimo sutarties sudarymo, kontrolei.

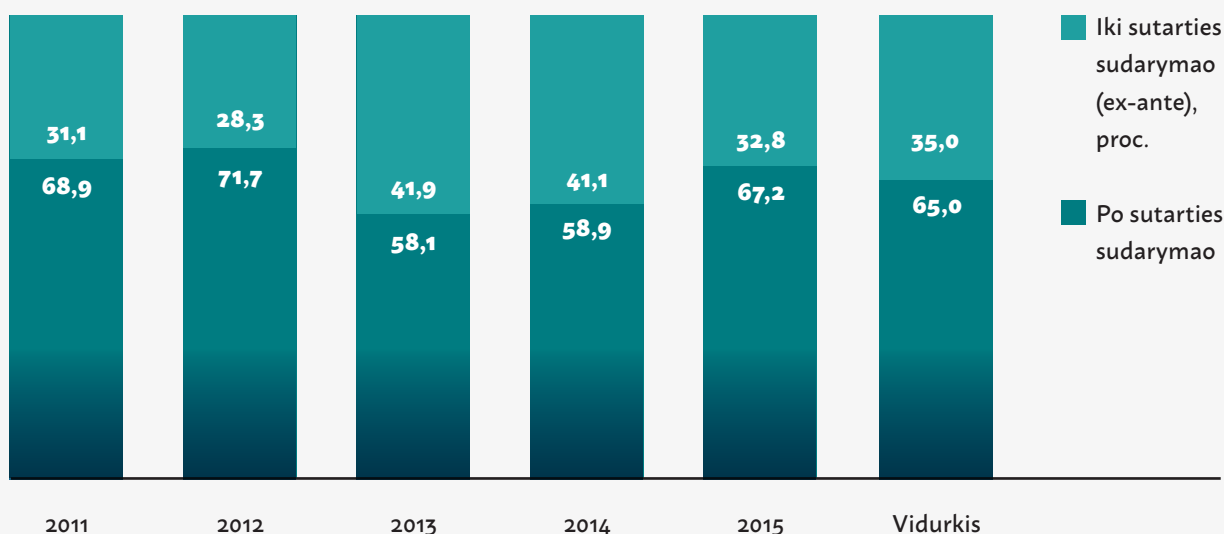
2015 m. Tarnyba gavo 605 pranešimus dėl galimų VPĮ pažeidimų perkančiosioms organizacijoms vykdant viešuosius pirkimus bei viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, ir tai yra apie 20 proc. daugiau nei 2014 metais. Pranešimai apie pažeidimus vykdant viešuosius pirkimus 2015 m. sudarė 92,9 proc. visų gautų pranešimų dėl galimų VPĮ pažeidimų; pranešimai dėl pažeidimų vykdant pirkimo–pardavimo sutartis sudarė tik 7,1 procento. Pranešimų, kurių pagrindu pirkimai ar sutartys buvo perduoti atlikti tolesnius kontrolės veiksmus, skaičius 2014–2015 m. išaugo nuo 18 iki 29 proc.

21 pav. Tarnybos gautų pranešimų dinamika 2014–2015 m.

Prevenciškai atliktų vertinimų skaičius, palyginti su bendru atliktų vertinimų skaičiumi, 2015-aisiais, palyginti su 2014-aisiais, sumažėjo ir siekė 32,8 procento. 2011–2015 m. laikotarpiu iki pirkimo sutarties sudarymo atliktų vertinimų skaičius vidutiniškai sudarė 35,0 proc. (22 pav.).

22 pav. Įvertinimų ex-ante skaičiaus dalis nuo bendro atliktų vertinimų skaičiaus 2011–2015 m., proc.

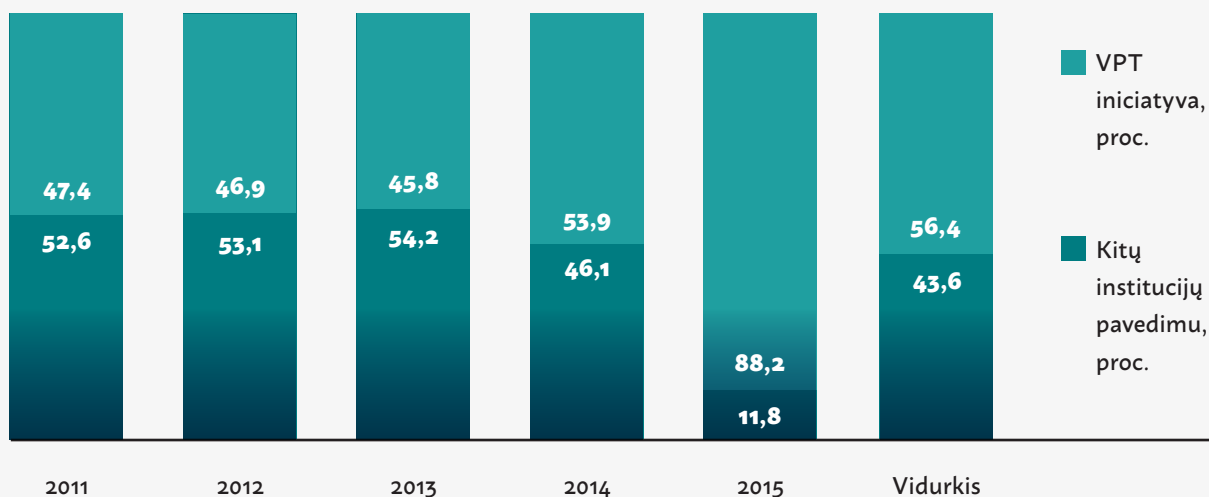

Prevenција ir kontrolė

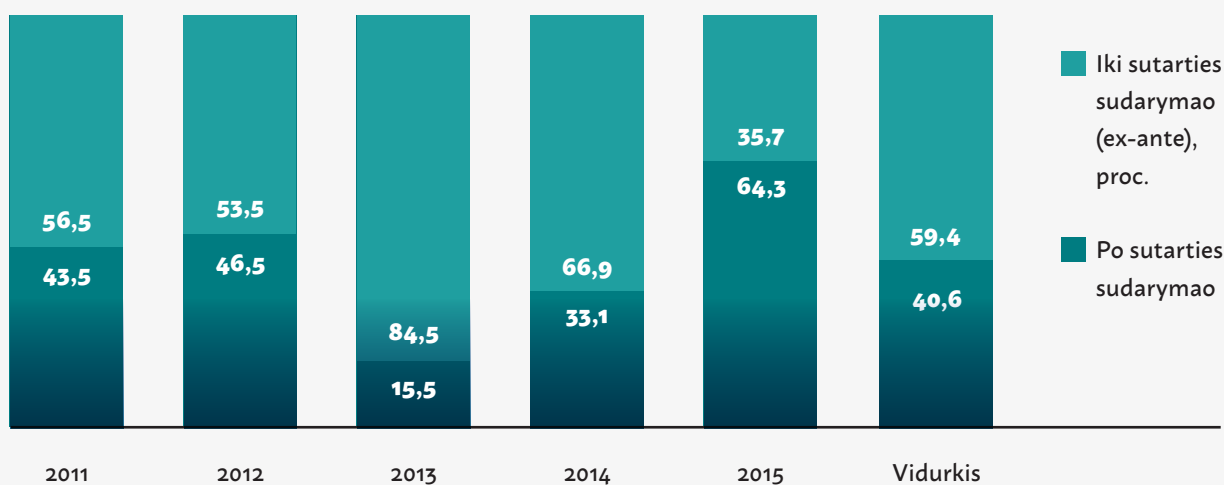
Prevenčiškai (ex-ante) atliktų įvertinimų skaičiaus procentinės dalies dydis labai veikiamas kitų institucijų pavedimu atliekamų viešųjų pirkimų, kurie dažniausiai būna pasibaigę pirkimo sutarties sudarymu, vertinimo skaičiaus. 2015 m. ši tendencija gerokai keitėsi ir, palyginti su 2014 m., kitų institucijų pavedimu atliekamų viešųjų pirkimų vertinimų skaičiaus procentinė dalis sumažėjo net 34,3 proc. (23 pav.).

23 pav. Įvertinimų, atliekamų VPT iniciatyva ir kitų institucijų pavedimu, skaičiaus pasiskirstymas 2011–2015 m., proc.

Tarnybos iniciatyva (be kitų institucijų pavedimu atliktų įvertinimų) prevenčiškai (ex ante) atliktų vertinimų skaičiaus dalis 2015 m., palyginti su 2014-aisiais, sumažėjo 31,2 proc. ir sudarė 35,7 proc. bendro Tarnybos iniciatyva atrinktų ir įvertintų pirkimų skaičiaus (24 pav.). 2015 m. Tarnyba atliko 87 Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos vykdytų ortopedijos techninių priemonių pirkimų po sutarties sudarymo įvertinimus, tai sudarė didelę prevenčiškai atliktų vertinimų skaičiaus dalį.

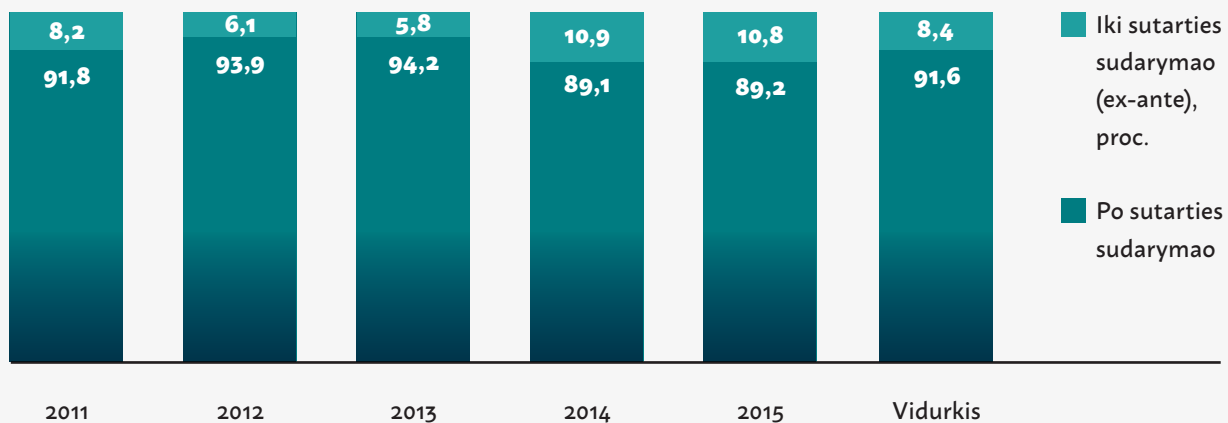
24 pav. Tarnybos iniciatyva atliktų vertinimų iki sutarties sudarymo (ex-ante) skaičiaus dalis nuo bendro VPT iniciatyva atliktų vertinimų skaičiaus 2011–2015 m., proc.

Prevenција ir kontrolė

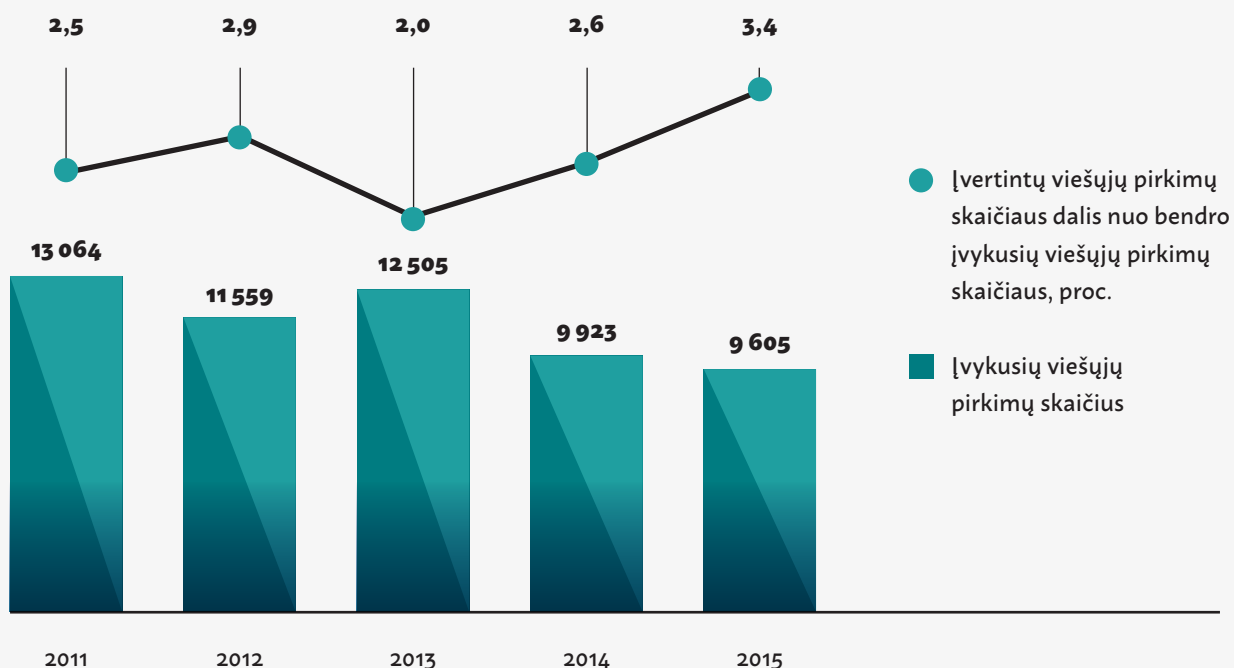
Kitų institucijų pavedimu prevenciškai (ex-ante) atliktų įvertinimų skaičiaus dalis 2015 m. sudarė beveik 11 proc. bendro kitų institucijų pavedimu atliktų įvertinimų skaičiaus (25 pav.).

25 pav. Kitų institucijų pavedimu atliktų įvertinimų iki sutarties sudarymo (ex ante) skaičiaus dalis nuo bendro kitų institucijų pavedimu atliktų įvertinimų skaičiaus 2011–2015 m., proc.

Tarnyba 2015 m. atliko 323 viešųjų pirkimų įvertinimus ir 6 kompleksinius tikrinimus (toliau – vertinimai). Bendra 2015 m. vertintų viešųjų pirkimų vertė siekė 1 064,5 mln. Eur ir tai sudarė 25,5 proc. bendros per šį laikotarpį vykdytų viešųjų pirkimų vertės (atitinkamai 2014 m. – 1 171,7 mln. Eur ir tai sudarė 22,4 proc. bendros per šį laikotarpį vykdytų viešųjų pirkimų vertės).

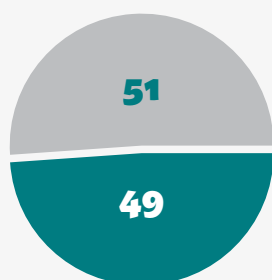
26 pav. Įvertintų viešųjų pirkimų skaičiaus dalis nuo bendro 2011–2015 m. įvykusių viešųjų pirkimų skaičiaus, proc.

Prevenција ir kontrolė

2015 m. vertintų viešųjų pirkimų, finansuojamų Europos Sąjungos lėšomis, vertė siekė 546,4 mln. Eur ir sudarė 51,3 proc. bendros per šį laikotarpį vertintų pirkimų vertės (1 064,5 mln. Eur), 13,1 proc. bendros viešųjų pirkimų vertės (4 168,5 mln. Eur); 2014 m. – 246,4 mln. Eur ir sudarė 21,0 proc. bendros per šį laikotarpį vertintų pirkimų vertės.

27 pav. 2015 m. vertintų viešųjų pirkimų, finansuojamų Europos Sąjungos lėšomis, vertės dalis nuo bendros 2015 m. vertintų pirkimų vertės

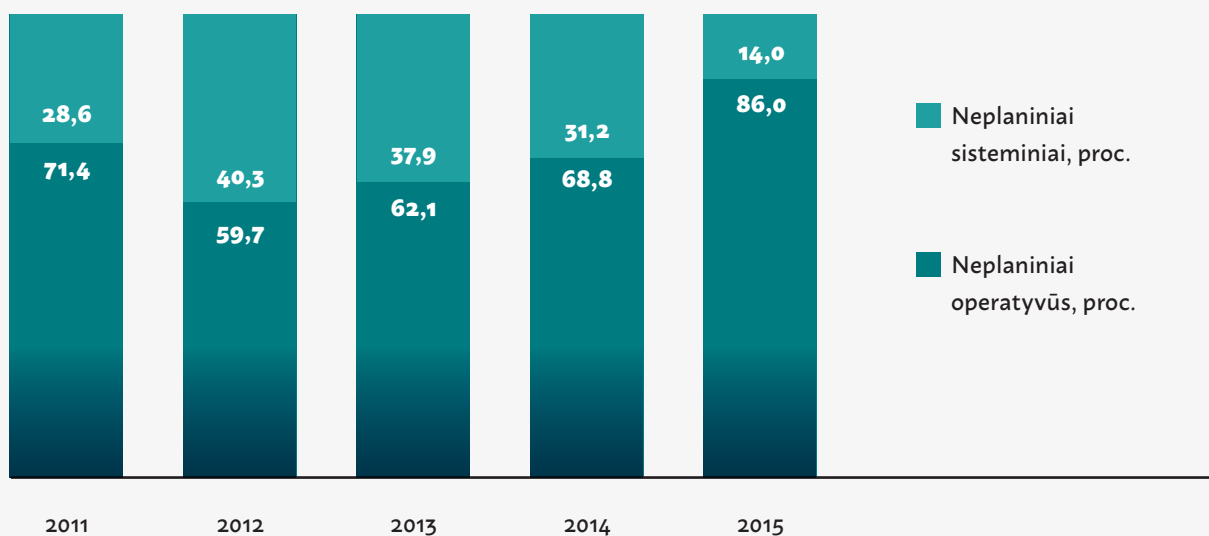
51 proc. Vertinti viešieji pirkimai, finansuojami ES lėšomis

49 proc. Vertinti viešieji pirkimai, finansuojami ne ES lėšomis

Pirkimų, kurių vertinimo metu buvo nustatyta Viešųjų pirkimų įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimų ir duoti atitinkami įpareigojimai, vertė siekė 231,7 mln. Eur ir tai sudarė 22,3 proc. visų įvertintų viešųjų pirkimų vertės (1 038,5 mln. Eur), atitinkamai 2014 m. – 149,4 mln. Eur, o tai sudarė 12,9 proc. visų įvertintų viešųjų pirkimų vertės (1 161,3 mln. Eur).

2015 m. gerokai išaugo neplaninių operatyvių vertinimų skaičius. Iš visų 2015 m. Tarnybos iniciatyva atliktų vertinimų net 86,0 proc. sudarė neplaniniai operatyvūs vertinimai – tai 17,2 proc. daugiau nei 2014 metais.

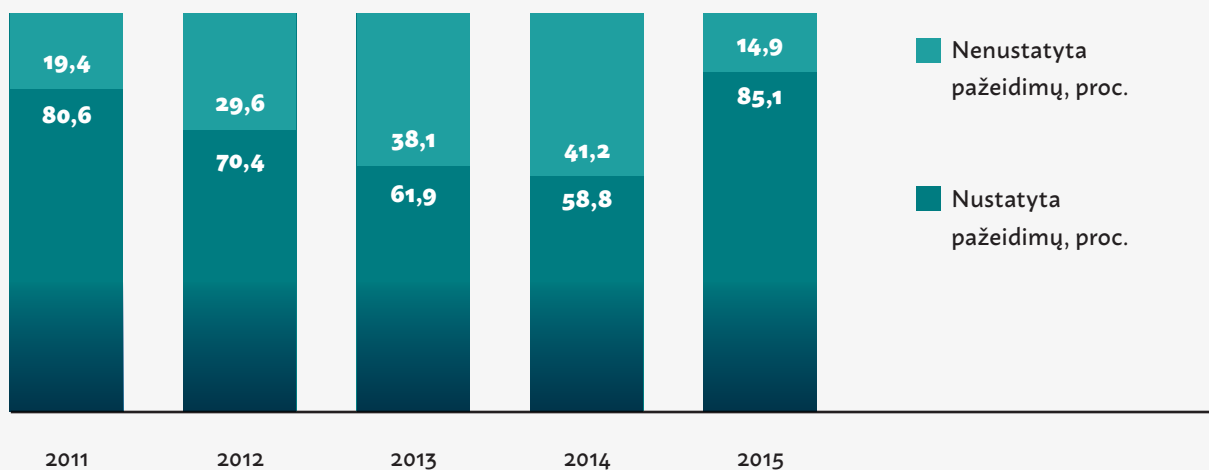
28 pav. VPT iniciatyva 2011–2015 m. atliktų vertinimų pagal pagrindą pasiskirstymas

Prevenција ir kontrolė

2015 m. pastebimas ryškus Tarnybos vertintų pirkimų, kuriuose buvo nustatyta pažeidimų, dalies didėjimas. Lyginant 2014–2015 m. pirkimų, kuriuose buvo nustatyta pažeidimų, skaičius padidėjo net 26,3 proc. ir 2015 m. sudarė 85,1 procento.

29 pav. VPT 2011–2015 m. atliktų vertinimų pasiskirstymas pagal pažeidimų nustatymą

2015 m. Tarnybos įvertinti didžiausios vertės viešieji pirkimai:

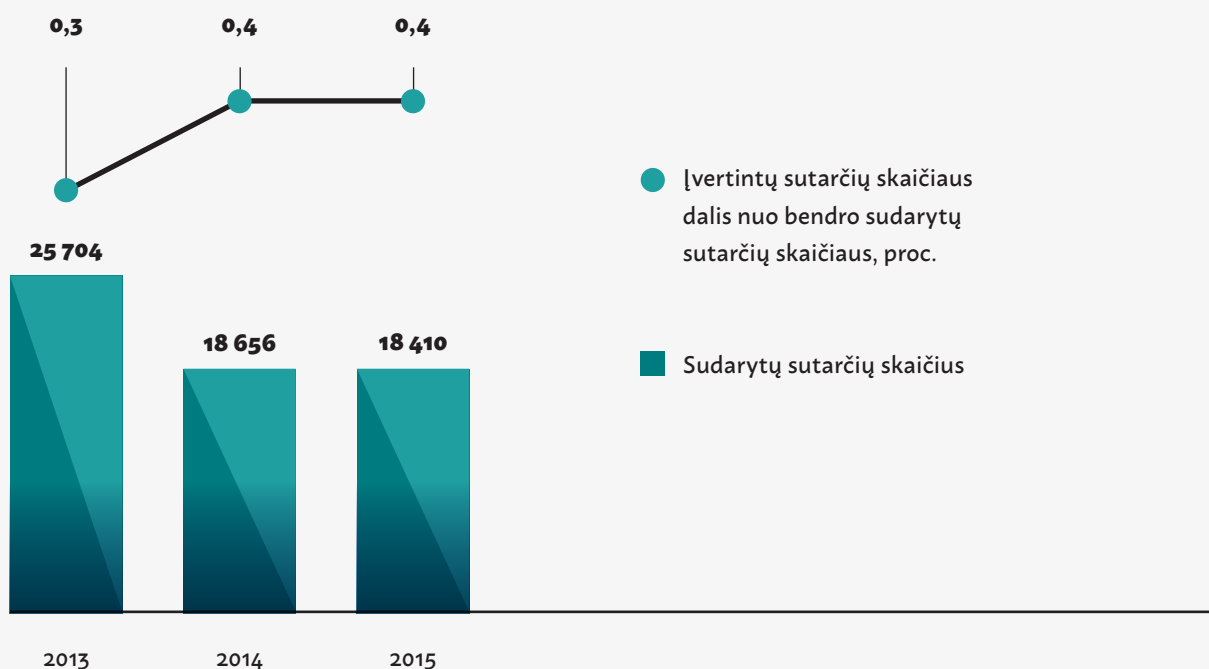
- UAB Verslo aptarnavimo centro pirkimo „Vilniaus kogeneracinės jėgainės statybos darbai“ skelbiamų derybų būdu vertinimas (pirkimo vertė – 232,0 mln. Eur);
- VšĮ CPO LT riboto konkurso „Bendrųjų ir specialiųjų rangos darbų su projektavimo paslaugomis užsakymai per CPO LT elektroninį katalogą“ vertinimas (pirkimo vertė – 144,8 mln. Eur);
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos atviro konkurso „Transeuropinio tinklo kelio E67 („Via Baltica“) plėtra. Ruožo Kaunas–Marijampolė plėtra. I etapas. Kelio A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai ruožo nuo 35,40 iki 45,15 km rekonstravimas“ vertinimas (pirkimo vertė – 51,9 mln. Eur); Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos atviro konkurso „Transeuropinio tinklo kelio E67 („Via Baltica“) plėtra. Ruožo Kaunas–Marijampolė plėtra. Sutartis Nr. 1“ vertinimas (pirkimo vertė – 45,6 mln. Eur);
- UAB „Vilniaus vandenys“ atviro konkurso „Vilniaus miesto nuotekų valyklos nuotekų valymo įrenginių projektavimo ir rekonstrukcijos rangos darbų pirkimas“ vertinimas (pirkimo vertė – 42,4 mln. Eur).

2015 m. dažniausiai vertintos perkančiosios organizacijos:

- Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos – 87 pirkimai;
- Anykščių Jono Biliūno gimnazija – 19 pirkimų;
- Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos – 11 pirkimų;
- Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras – 6 pirkimai.

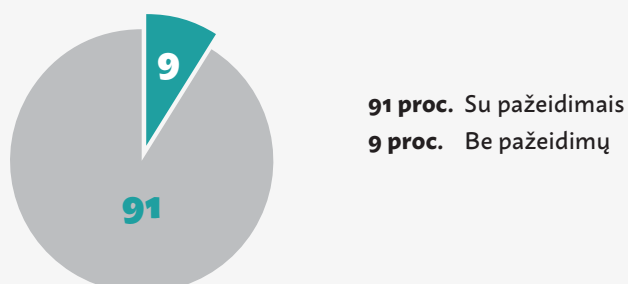
Prevenција ir kontrolė

30 pav. Įvertintų sutarčių skaičiaus dalis nuo bendro 2013–2015 m. sudarytų sutarčių skaičiaus, proc.

2015 m. Tarnyba nemažai dėmesio skyrė pirkimo sutarčių vykdymo priežiūrai, stebėdama neigiamas tendencijas. Pirkimo sutartys vykdomos nesivadovaujant jose nustatytomis sąlygomis. 2015 m. patikrinus 80 pirkimo sutarčių, kurių bendra vertė siekia 306,6 mln. Eur ir tai sudaro 7,4 proc. visų 2015 m. sudarytų pirkimo sutarčių vertės, net 91 proc. tikrintų pirkimo sutarčių nustatyta jų vykdymo pažeidimų. Įvertintų pirkimo sutarčių, kuriose nustatyta pažeidimų, vertė – 276 512 168,56 Eur, pirkimo sutarčių, kuriose nenustatyta pažeidimų, – 30 047 990,91 Eur.

31 pav. 2015 m. sutarčių, kuriose nustatyta vykdymo pažeidimų, skaičiaus dalis nuo visų vertintų sutarčių skaičiaus

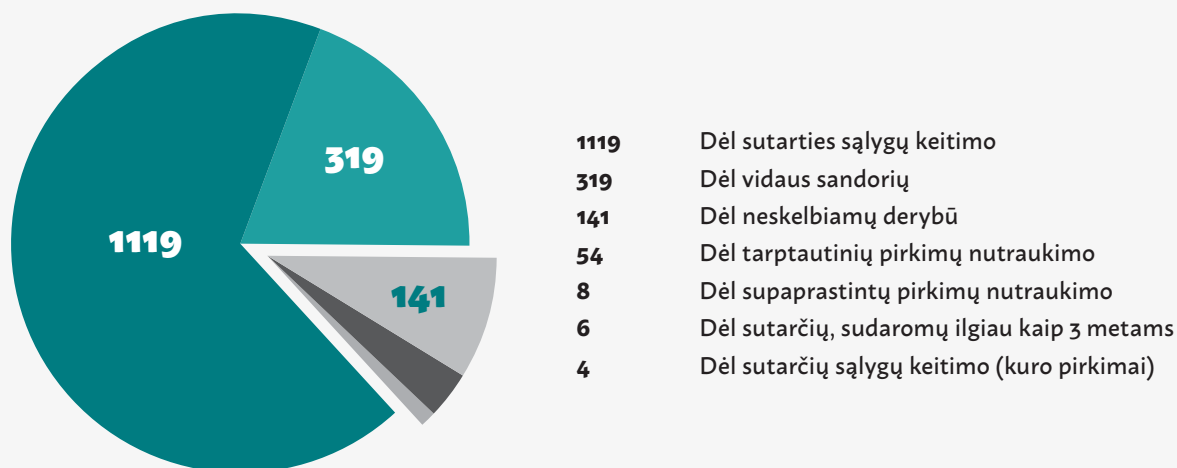

2015 m. Tarnybos vertintos didžiausios vertės pirkimo sutartys:

- AB „Lietuvos geležinkeliai“ – 2012/MO-5.12 Projekto „Rail Baltica“ geležinkelio ruožo Marijampolė–Šeštokai reonstravimas. Rangos darbų sutartis – 76,0 mln. Eur;
- AB „Amber Grid“ – Magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kuršėnai DN800 statybos darbų sutartis (45,5 mln. Eur);
- Lietuvos kariuomenė – Aplinkos stebėsenai, paieškos ir gelbėjimo darbams skirtų sraigtasparnių ir su jais susijusių logistinių paslaugų sutartis (43,5 mln. Eur);
- Vilniaus universitetas – Jungtinio Gyvybės mokslų centro pastato statybos sutartis (30,8 mln. Eur);
- VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras – Projekto „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ projektavimo, statybos darbų ir operatoriaus paslaugų sutartis (17,5 mln. Eur).

Tarnyba, vykdydama Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytą funkciją rengti išvadas dėl sutikimų šiame įstatyme nustatytais atvejais, 2015 m. parengė 1 651 sutikimą, iš kurių didžiausia dalis (1 119) – sprendimai dėl pirkimo sutarčių sąlygų keitimo (32 pav.).

32 pav. 2015 m. duotų sutikimų skaičius pagal tipus

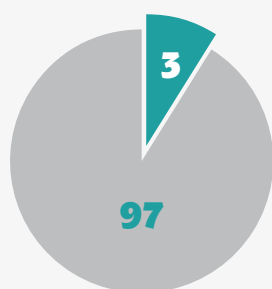

Galiojančiame Viešųjų pirkimų įstatyme Tarnybai nenumatyta jau sudarytų vidaus sandorių vykdymo priežiūros funkcija. VPĮ nustato, kad perkančioji organizacija, siekdama atlikti pirkimą įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatytu būdu, turi gauti Tarnybos sutikimą, t. y. Tarnybos kompetencijai priskirta tik patikrinti, ar pagal perkančiųjų organizacijų pateiktus dokumentus egzistuoja dvi įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatytos privalomos sąlygos, kad būtų galima naudotis šia išimtimi ir nevykdyti konkurencingos procedūros.

Kaip matyti iš toliau pateikto paveikslėlio, tik retais atvejais perkančiosios organizacijos dokumentais nepagrindžia dviejų privalomų sąlygų ir gauna neigiamą Tarnybos sprendimą dėl pirkimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatytu būdu (33 pav.).

Prevenција ir kontrolė

33 pav. VPT sprendimai dėl vidaus sandorių 2012–2014 m.

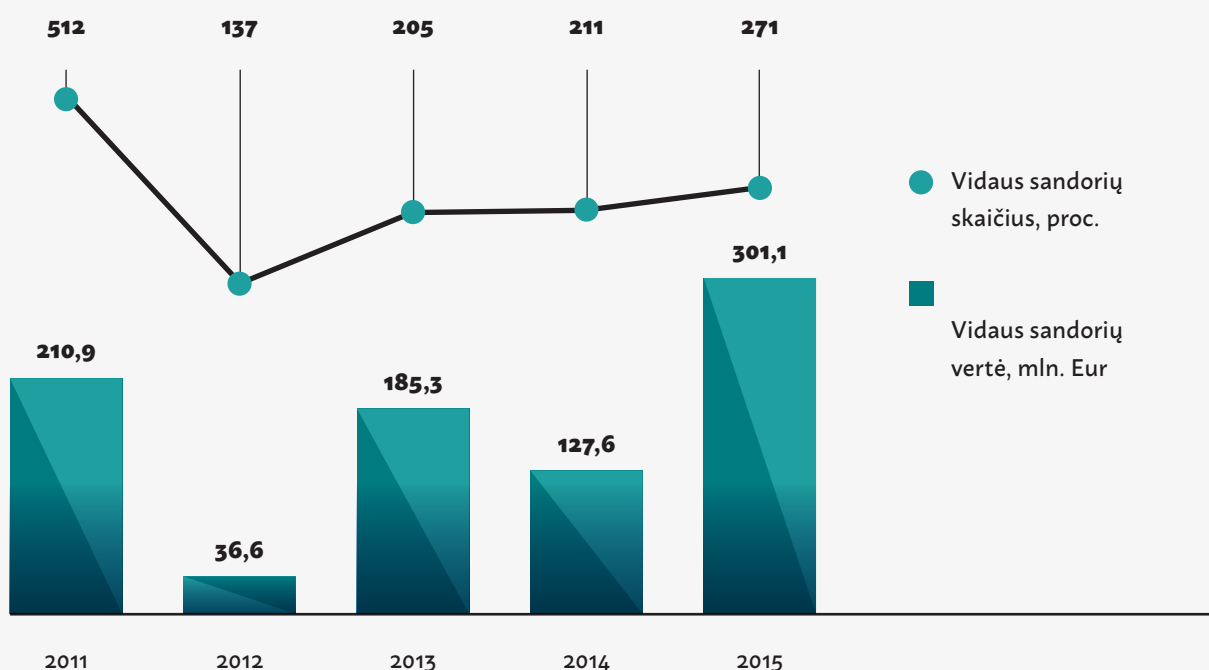
97 proc. Sutikimai, kad būtų sudaromas vidaus sandoris
3 proc. Nesutikimai, kad būtų sudaromas vidaus sandoris

Tiek Tarnyba, tiek Konkurencijos taryba ne kartą yra išreiškusios neigiamą nuomonę dėl VPĮ įtvirtintos teisės pirkimus vykdyti vadovaujantis įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta išimtimi, t. y. netaikant konkurencingos procedūros, nors rinkoje yra tiekėjų, galinčių pasiūlyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų.

Be to, VPĮ nenustatant jau sudarytų vidaus sandorių vykdymo kontrolės, lieka neaišku, ar perkančiosios organizacijos, pasinaudojusios teise vykdyti ne konkurencingą procedūrą, o pirkimą atlikti įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatytu būdu, lėšas naudoja racionaliai ir ar vidaus sandoris yra efektyviausias sprendimas (pvz., ar vidaus sandoris sudarytas pagrįstais, t. y. rinkos kainas atitinkančiais įkainiais; ar vidaus sandorio kaina nepagrįstai nepadidinama vidaus sandorio galiojimo laikotarpiu; ar, sudarius vidaus sandorį, paslaugas teikia, darbus atlieka tas ūkio subjektas, su kuriuo tiesiogiai sudaryta sutartis-vidaus sandoris, ir pan.).

Vidaus sandorių skaičius 2015 m., palyginti su 2014-aisiais, šiek tiek išaugo, tačiau, lyginant su 2011 m., kai vidaus sandoriui sudaryti nereikėjo Tarnybos sutikimo, 2012–2015 m. gerokai sumažėjo (34 pav.).

34 pav. Vidaus sandorių skaičiaus dinamika 2011–2015 m.

Prevenција ir kontrolė

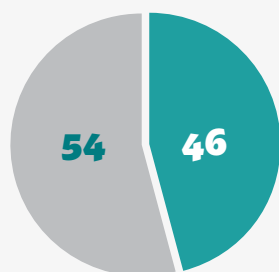
Tarnyba, atlikusi perkančiųjų organizacijų 2011–2015 m. prašymų sudaryti sandorį analizę, nustatė, jog daugiausia prašymų sutikti, kad pirkimas būtų atliktas Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatytu būdu (vidaus sandorio sudarymas) pateikė AB „Lietuvos geležinkeliai“. Taip pat 2015 m. galima išskirti Kauno miesto savivaldybės ir UAB „Kauno autobusai“ sudarytą vidaus sandorį „Visuomenės aptarnavimo sutartis dėl keleivinio kelių transporto viešųjų vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo paslaugos“, kurio vertė yra 159,3 mln. Eur ir kuris sudarė 52,9 proc. visų 2015 m. vidaus sandorių vertės.

4 lentelė. Daugiausia prašymų sudaryti vidaus sandorius 2015 m. pateikusios perkančiosios organizacijos

Pavadinimas	Skaičius	Vertė, Eur	Skačiaus procentinis pasiskirstymas	Vertės procentinis pasiskirstymas
AB „Lietuvos geležinkeliai“	178	88 732 331,94	65,7 %	29,5 %
Raseinių rajono savivaldybės administracija	34	3 338 848,76	12,6 %	1,1 %
AB „Lietuvos geležinkeliai“ filialas „Klaipėdos geležinkelių infrastruktūra“	8	198 192,19	3,0 %	0,1 %
Klaipėdos miesto savivaldybės administracija	6	1 122 355,05	2,2 %	0,4 %
Kretingos rajono savivaldybės administracija	5	780 582,00	1,9 %	0,3 %
Kauno miesto savivaldybės administracija	5	168 301 168,46	1,9 %	55,9 %
Lietuvos Respublikos ūkio ministerija	4	568 187,58	1,5 %	0,2 %
Kupiškio rajono savivaldybės administracija	3	2 421 237,00	1,1 %	0,8 %
Kitos (20)	28	35 661 203,31	10,3 %	11,8 %
Iš viso (28)	271	301 124 106,29	100,0 %	100,0 %

Tarptautinės vertės neskelbiamos derybos gali būti vykdomos gavus Tarnybos sutikimą arba, vadovaujantis VPĮ 56 straipsnio 5 dalies nuostatomis, pateikus Tarnybai pagrindimą dėl pirkimo vykdymo neskelbiamų derybų būdu bei paskelbus pranešimą dėl savanoriško ex ante skaidrumo. Atkreiptinas dėmesys, kad šios VPĮ nuostatos negalioja komunalinio sektoriaus perkančiosioms organizacijoms.

35 pav. Tarnybos duotų sutikimų ir jai pateiktų pagrindimų dėl neskelbiamų derybų vykdymo pasiskirstymas 2015 m.

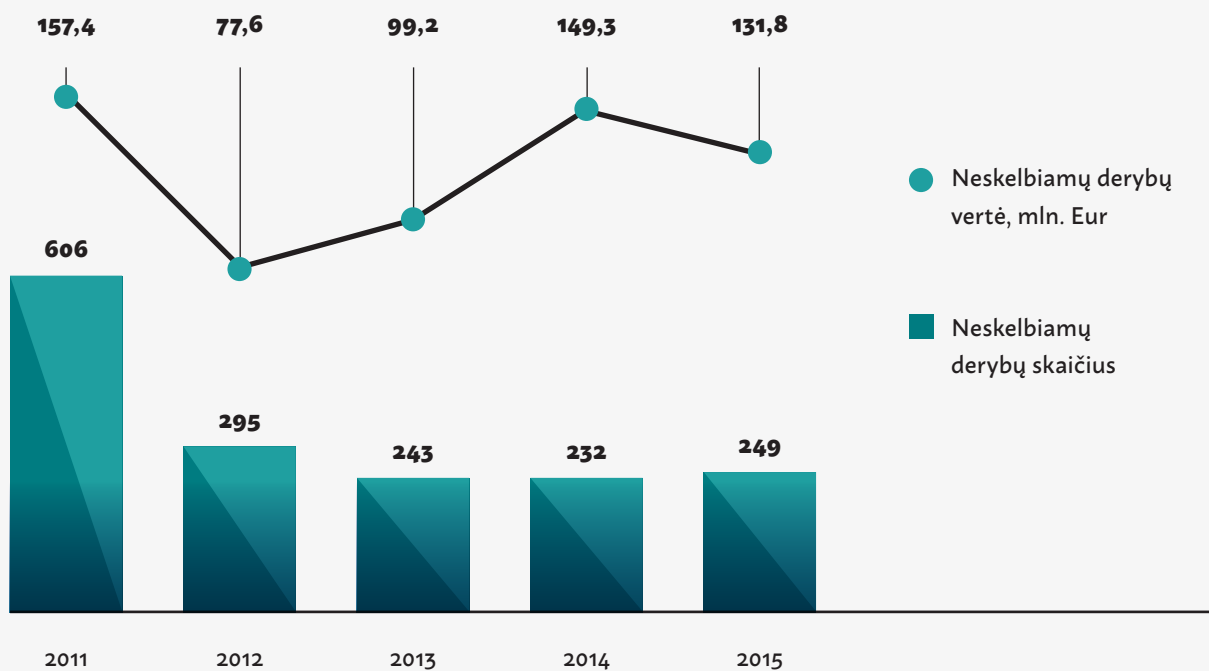
54 proc. Tarnybos duotų sutikimų skaičius
46 proc. Tarnybai pateiktų pagrindimų skaičius

Prevenција ir kontrolė

2015 m., palyginti su 2014 m., neskelbiamų derybų skaičius padidėjo nuo 232 iki 249, o vertė sumažėjo nuo 149,3 mln. Eur iki 131,8 mln. eurų. Pažymėtina, kad 2011 m., norint vykdyti viešuosius pirkimus neskelbiamų derybų būdu, nereikėjo Tarnybos sutikimo; dėl šios priežasties pastebimas ryškus pirkimų, vykdytų neskelbiamų derybų būdu, sumažėjimas 2012–2015 m. laikotarpiu.

36 pav. Įvykusių neskelbiamų derybų apimties dinamika 2011–2015 m.

2015 m. Tarnyba atliko neskelbiamų derybų analizę ir nustatė, kaip perkančiosios organizacijos laikosi VPĮ 56 straipsnio 5 dalies nuostatų teikdamos prašymus dėl Tarnybos sutikimų pateikimo ir pagrindimus dėl neskelbiamų derybų vykdymo, kai Tarnybos sutikimas nereikalingas. Analizės metu nustatyta, kad 2015 m. 0,4 proc. neskelbiamų derybų perkančiosios organizacijos įvykdė negavusios Tarnybos sutikimo ir nepateikusios jai pagrindimo dėl įstatymo 56 straipsnio 5 dalyje numatytų atvejų, kai Tarnybos sutikimas nereikalingas. Šios VPĮ nuostatos laikymosi stebėseną Tarnyba planuoja vykdyti nuolat.

**Viešųjų
pirkimų
sektorinė
analizė**

Viešųjų pirkimų sektorinė analizė

Tarnyba, vykdydama kontrolės funkciją, dėl ribotų turimų žmogiškųjų išteklių patikrina tik nedidelę dalį viešųjų pirkimų ir viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių.

Tarnyba nuolat ieško kuo įvairesnių viešųjų pirkimų skaidrinimo būdų bei priemonių, imasi pažeidimų prevencijos. Viena iš 2015 m. naujovių – pradėtos rengti viešųjų pirkimų sektorinės apžvalgos. 2015 m. parengtos 2 viešųjų pirkimų sektorinės apžvalgos:

Statybos sektoriaus apžvalga 2014

Techninės druskos pirkimai 2013-2015

Pirmiausia buvo pasirinkta statybos sritis, nes statybos sektorius – vienas svarbiausių ne tik Lietuvoje, bet ir Europos Sąjungoje. Šis sektorius sukuria apie 10 proc. šalies BVP, o 25 proc. viešųjų finansų išleidžiama perkant statybos paslaugas. Tarnybos parengtoje statybos sektoriaus apžvalgoje pateikiama ne tik viešųjų pirkimų statistika, bet ir gilesnės įžvalgos apie konkursus laiminčias įmones. Analizė parodė, kad 20 įmonių atiteko beveik 47 proc. statybos sektoriuje įvykusių viešųjų pirkimų vertės (442,68 mln. Eur), likusioms 509 statybos bendrovėms (be rangovų grupių) – daugiau kaip 53 proc. viešųjų pirkimų vertės (508,19 mln. Eur). Rinkoje veikia daugiau kaip 5 000 statybos įmonių, tačiau analizė parodė, kad dažniausiai viešuosiuose pirkimuose dalyvauja 20–30 įmonių, o net 32 proc. statybos sektoriuje 2014 m. įvykusių pirkimų dalyvavo vienas rangovas.

Atlikus 2013–2015 m. įvykusių techninės druskos, kuria žiemą barstomi Lietuvos keliai, pirkimų apžvalgą, nustatyta, kad nuo 2009 m. (7 metus) techninės druskos tiekimo rinkoje įsitvirtino vienas tiekėjas – UAB „Baltkalis“, 2009–2015 m. laimėjusi 96,3 proc. vykusių viešųjų pirkimų konkursų vertės. Palyginimui: UAB „Baltkalis“ sudarė 49,9 mln. Eur vertės viešųjų pirkimo sutarčių, o Lietuvoje viešųjų pirkimų būdu kelių priežiūrai šiuo laikotarpiu įsigyta druskos už 69,5 mln. eurų. Taip pat nustatyta, kad per pastaruosius 6 metus techninės druskos pirkimams išleidžiama beveik dvigubai daugiau lėšų: 2003–2009 m. – 20,8 mln. Eur, o 2010–2015 m. – 48,7 mln. eurų. Viešųjų pirkimų sektorinės apžvalgos – vienas iš būdų nustatyti problemiškausias viešųjų pirkimų vykdymo sritis. Tarnyba 2016 m. planuoja atlikti rizikingiausių viešųjų pirkimų sričių apžvalgą.

**Viešųjų
pirkimų
duomenų
atvėrimas**

Viešųjų pirkimų duomenų atvėrimas

2015 m. Tarnyba visuomenei pristatė 2003–2015 m. įvykusių viešųjų pirkimų duomenų bazę, kuri yra pateikiama atviru, visiems vartotojams patogiu ir lengvai valdomu formatu. Ši atvirųjų duomenų bazė skirta:

- visuomenei ir žiniasklaidai, norinčiai žinoti ir kontroliuoti, kam išleidžiami mokesčių mokėtojų pinigai;
- tiekėjams, kurie dalyvauja ar ketina dalyvauti viešuosiuose pirkimuose;
- perkančiosioms organizacijoms, vykdančioms viešuosius pirkimus.

Šiame puslapyje pateikiama viešųjų pirkimų informacija, kurią Tarnybai pateikė perkančiosios organizacijos ir paskelbė CVP IS.

Atvirieji duomenys suteikia galimybę patogiai ir greitai analizuoti viešųjų pirkimų duomenis pagal šiuos pagrindinius kriterijus: pagal perkančiąsias organizacijas bei jų grupes; pirkimų dalyvius ir laimėtojus; pirkimo pavadinimą bei pirkimų grupes; pagal pirkimų skundžiamumą; pagal sudarytų sutarčių vertes ir kt.

CVP IS sistemoje skelbiami pagrindiniai viešųjų pirkimų duomenų rinkiniai pakartotiniam naudojimui suteikiama galimybė analizuoti viešųjų pirkimų duomenis.

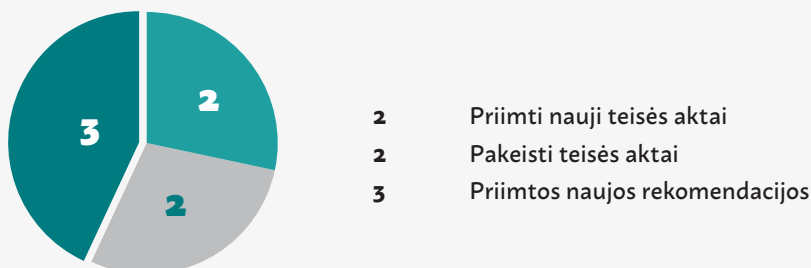
Prieinamu ir patogiu būdu atverdama duomenis, Tarnyba žengė esminį žingsnį skaidresnių viešųjų pirkimų link. Duomenų analizė leidžia geriau suprasti rinkos poreikius, formuoti politikos pokyčius, ieškoti korupcijos požymių. Atvirųjų duomenų sistemą planuojama ir toliau nuolat atnaujinti bei tobulinti.

**Teisēkūra
ir metodo-
logija**

Teisėkūra ir metodologija

Tarybos Teisėkūros ir metodikos skyrius 2015 m. priėmė ir pakeitė 4 Viešųjų pirkimų įstatymą įgyvendinančių teisės aktus ir 3 rekomendacinio pobūdžio dokumentus.

37 pav. Priimtų ir pakeistų Viešųjų pirkimų įstatymą įgyvendinančių teisės aktų ir rekomendacinio pobūdžio dokumentų struktūra 2015 m.

Atsižvelgiant į VPĮ pakeitimus, atnaujintas Lietuvos Respublikos įmonių ir institucijų, kompetentingų išduoti Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 3 dalyje nurodytus dokumentus, sąrašas. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 621 „Dėl perkančiosioms organizacijoms taikomų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų prekėms, paslaugoms ir pastatams“ nuostatas, priimti viešųjų pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos ir formų pakeitimai.

Įgyvendinant Valstybės kontrolės 2014 m. birželio 30 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VA-P-60-1-7 „Finansinės rizikos valdymas valstybės valdomose įmonėse ir viešosiose įstaigose“ pateiktas rekomendacijas, priimtose Terminuotųjų indėlių ir indėlių iki pareikalavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijos. Valstybės kontrolei atlikus auditą, buvo nustatyta, kad perkančiosios organizacijos, įsigydamos indėlių paslaugas, dažniausiai nevykdavo viešojo pirkimo procedūrų, nepagrįstai priskirdamos šias paslaugas finansinėms paslaugoms, kurioms pagal VPĮ 10 straipsnio 2 dalies 2 punktą nėra taikomi šio įstatymo reikalavimai.

Viešųjų pirkimų tarnyba 2015 m. organizavo suinteresuotųjų grupių (perkančiųjų organizacijų, nuolat vykdančių kelionių organizavimo paslaugų viešuosius pirkimus, kelionių agentūrų, Lietuvos turizmo asociacijos, Nacionalinės turizmo verslo asociacijos, Lietuvos turizmo rūmų ir kt.) atstovų darbinį susitikimą kelionių ir su jų organizavimu susijusių paslaugų problemoms spręsti. Benradarbiaujant su minėtų suinteresuotųjų grupių atstovais, parengtos Kelionių organizavimo paslaugų viešojo pirkimo rekomendacijos.

Viešųjų pirkimų tarnyba, 2015 m. atlikusi lengvųjų automobilių viešųjų pirkimų analizę, konstatavo, jog neretai lengvųjų automobilių viešuosiuose pirkimuose nustatomi netinkami, perkančiosios organizacijos poreikių išsamiai neapibūdinantys ar tiekėjus diskriminuojantys pirkimo dokumentų reikalavimai. Atsižvelgiant į tai, buvo priimtose Lengvųjų automobilių viešųjų pirkimų rekomendacijos, kuriose pateikiama pavyzdinių techninių specifikacijų ir pasiūlymų vertinimo pavyzdžių. Taip pat parengtas papildomas įrankis – Ekonominio naudingumo vertinimo skaičiuoklė, skirta pasiūlymų vertinimui supaprastinti atvejais, kai viešajame pirkime pasirenkamas ekonomiškai naudingiausias pasiūlymo vertinimo kriterijus.

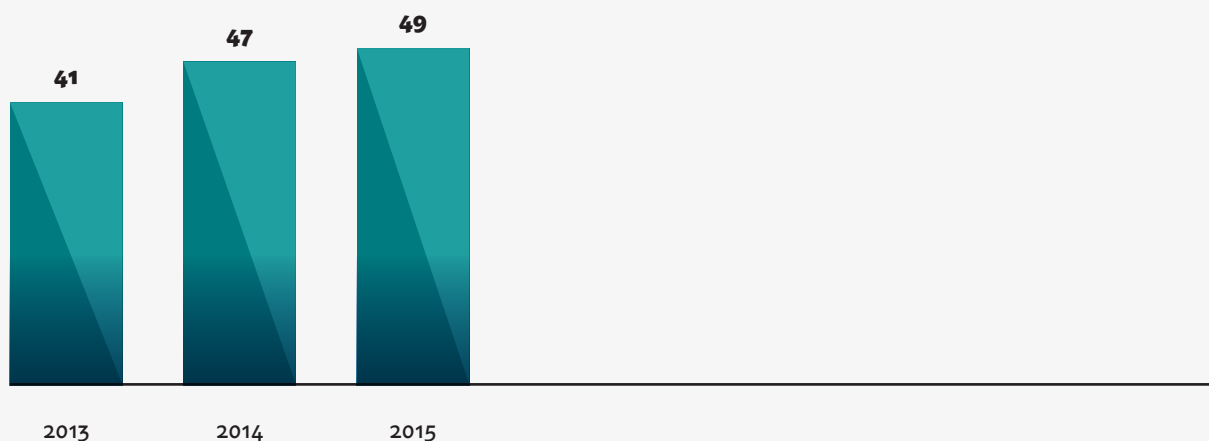
Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas priimtas siekiant, kad perkančiosioms organizacijoms būtų patogiau ir paprasčiau surasti teisės aktus, kurie reglamentuoja informacijos viešinimui CVP IS keliamus reikalavimus, ir jais naudotis. Iki 2016 m. informacijai viešinti CVP IS sistemoje keliami reikalavimai buvo įtvirtinti trijuose skirtinguose teisės aktuose. Taip pat jame nustatytos informacijos apie nepatikimus tiekėjus skelbimo CVP IS taisyklės.

Teisėkūra ir metodologija

Įgyvendinant Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 277 „Dėl Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklių patvirtinimo“ nuostatas, buvo priimtas Informacijos apie planuojamus vykdyti energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimus skelbimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas.

Tarnyba 2015 m. išanalizavo kitų institucijų pateiktus derinti teisės aktų projektus, parengė ir pateikė 49 išvadas dėl jų. 13 išvadų pateikta dėl viešųjų pirkimų reglamentavimo ir 36 išvados dėl kitų institucijų teisės aktų projektų. Tarnyba bendradarbiavo su Energetikos ministerija šiai rengiant energijos taupymo paslaugų tiekėjo modelio įgyvendinimo tipinių dokumentų rinkinio projektą, taip pat reglamentuojant įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų tvarką. Kartu su Susisiekimo ministerija Tarnyba sprendė vežėjų parinkimo keleivių vežimui vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais klausimus. Lyginant su ankstesnių metų duomenimis, Tarnybai teikiamų derinti teisės aktų projektų skaičius didėja.

38 pav. Tarnybai kitų institucijų teikiamų derinti teisės aktų projektų skaičius 2013–2015 m.

2015 m. Tarnyba dalyvavo rengiant Koncesijų įstatymo projektą. Taip pat toliau intensyviai buvo dalyvaujama derinant naujo Viešųjų pirkimų įstatymo bei Pirkimų, atliekamų perkančiųjų subjektų, veikiančių vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srityje, įstatymo projektus.

**Mokymai ir
konsultavi-
mas**

Mokymai ir konsultavimas

Viešųjų pirkimų įstatyme, Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklėse, Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatyme Tarnybai nustatyta vykdyti šias funkcijas:

- organizuoti perkančiųjų organizacijų valstybės tarnautojų ar darbuotojų, atsakingų už pirkimus, mokymą, juos mokyti;
- konsultuoti perkančiąsias organizacijas ir tiekėjus arba organizuoti jų konsultavimą pirkimų klausimais;
- konsultuoti įsigyjančiąsias organizacijas ir tiekėjus energijos išteklių įsigijimo klausimais, kai įsigyjama atviro konkurso skelbiamų arba neskelbiamų derybų būdu.

Šias įstatymo Tarnybai pavestas funkcijas įgyvendina jos Mokymų ir konsultavimo skyrius, Gynybos ir saugumo pirkimų skyrius, Elektroninių pirkimų plėtros skyrius bei Skelbimų ir ataskaitų skyrius.

Konsultacijos viešųjų pirkimų, CVP IS priemonių naudojimo, pirkimų gynybos ir saugumo srityje, skelbimų ir ataskaitų klausimais telefonu teikiamos taikant vieno langelio principą. Besidomintieji pirkimais skambina vienu numeriu, o konsultacijas teikia įvairių sričių Tarnybos specialistai.

Teisės aktai, kuriais reglamentuojami viešieji pirkimai, daugumai perkančiųjų organizacijų yra sudėtingi, todėl Tarnyba, norėdama kuo įvairesnėmis priemonėmis pasiekti viešųjų pirkimų dalyvius, paprasčiau paaiškinti pirkimus, ieško kuo įvairesnių mokymo konsultavimo formų bei pagalbos galimybių.

39 pav. Mokomosios medžiagos rūšys 2014–2015 m.

	2014 ->	2015 ->
Mokymai	Seminarai VPT, PO	Seminarai VPT, PO Atvirų durų diena
DUK (VPĮ ir kuras)	PO ->	PO ir tiekėjams ->
Žinių patikrinimo testai	tema: VPĮ ->	tema: VPĮ ir kuro įsigijimai ->
Geroji patirtis	tema: VPĮ ->	tema: VPĮ ir kuro įsigijimai
Informaciniai grafikai	-	Apie viešuosius pirkimus paprastai

2015 m. spalį Tarnyboje pirmą kartą buvo organizuota Atvirų durų diena viešųjų pirkimų specialistams. Jos metu perkančiosios organizacijos galėjo susitikti ir tiesiogiai pabendrauti su Tarnybos specialistais, išgirsti atsakymus į rūpimus su viešaisiais pirkimais susijusius klausimus. Konsultacijos buvo teikiamos įvairiausiais klausimais: pirkimų vertės skaičiavimo ir pirkimo būdo pasirinkimo, pirkimo dokumentų rengimo, pasiūlymo vertinimo, sutarčių sudarymo bei keitimo, CVP IS priemonių naudojimo ir kt. Perkančiosios organizacijos Tarnybos iniciatyvą įvertino labai gerai (100 procentų), konsultacijų kokybę labai gerai ir gerai įvertino 95 procentai klausėjų. Atsižvelgdama į palankiai sutiktą Atvirų durų dienos iniciatyvą bei perkančiųjų organizacijų vertinimus, šį renginį Tarnyba organizuos ir toliau, planuojama dienas rengti kuo įvairesnėmis temomis.

Atsižvelgiant į perkančiųjų organizacijų poreikius, mokymai (seminarai) 2015 m. buvo vykdomi tiek Tarnyboje, tiek rengiant išvykas į perkančiąsias organizacijas. Iš viso viešųjų pirkimų ir kuro įsigijimo klausimais mokymų 2015 m. surengta dvigubai daugiau asmenų nei 2014 m. – atitinkamai 970 ir 432. Didžiąją dalį pirkimų sudaro supaprastinti pirkimai, kuriuos perkančiosios organizacijos atlieka pagal savo pačių patvirtintas

Mokymai ir konsultavimas

supaprastintų pirkimų taisyklės. Šie pirkimai ir kelia daugiausia klausimų viešųjų pirkimų specialistams. Atsižvelgdama į tai, Tarnyba organizavo seminarų ciklą „Supaprastintų viešųjų pirkimų vykdymas pagal Viešųjų pirkimų tarnybos parengtas Supaprastintų viešųjų pirkimų pavyzdines taisykles“.

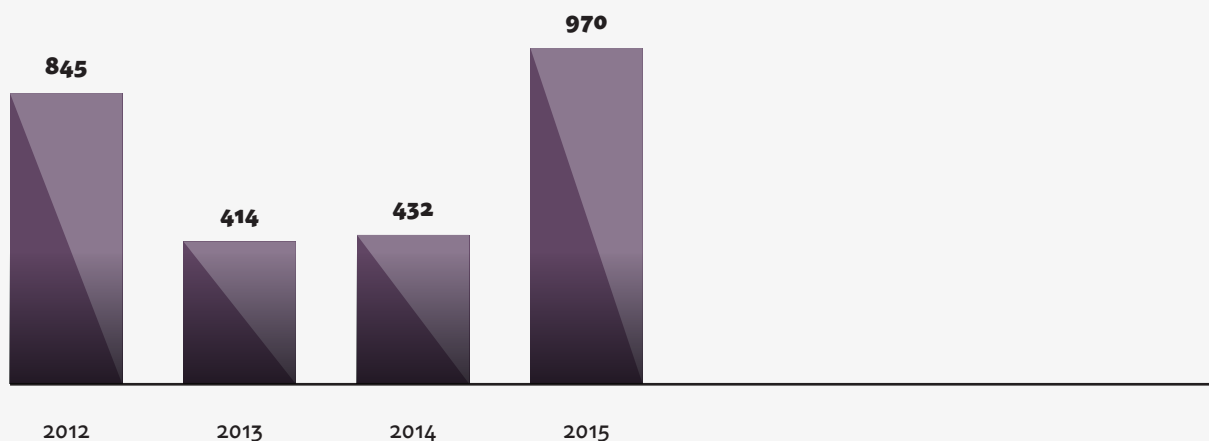
Antras seminarų ciklas buvo skirtas numatomos pirkimo vertės skaičiavimams: svarbu tinkamai apskaičiuoti pirkimo vertę ir nepadaryti pažeidimų renkantis pirkimo būdą bei procedūras. Trečiame seminarų cikle perkančiosioms organizacijoms buvo pristatyti dažniausi jų daromi pažeidimai ir klaidos, patariama, kaip jų išvengti.

2015 m. Tarnyba pradėjo mokymus Lietuvos regionuose, daug dėmesio skirdama švietimo, kultūros, globos ir kt. įstaigoms. Pirmieji mokymai buvo organizuoti Alytaus mieste, viešųjų pirkimų specialistai juos įvertino labai gerai. Mokymai regionuose bus tęsiami ir 2016 metais.

2015 m. Tarnyba, vykdydama jai pavestą naują funkciją – konsultacijas kuro įsigijimo klausimais, įsigyjančias organizacijas ir tiekėjus konsultavo ne tik telefonu, bet ir organizavo seminarus. Kadangi 2015 m. visuose tikrintuose kuro įsigijimuose buvo nustatyta pažeidimų, vienas seminarų buvo skirtas jiems pristatyti ir paaiškinti, kaip išvengti tokių klaidų.

Po seminarų Tarnyba skelbia jų mokomąją medžiagą, apibendrintus mokymų metu užduotus klausimus su atsakymais.

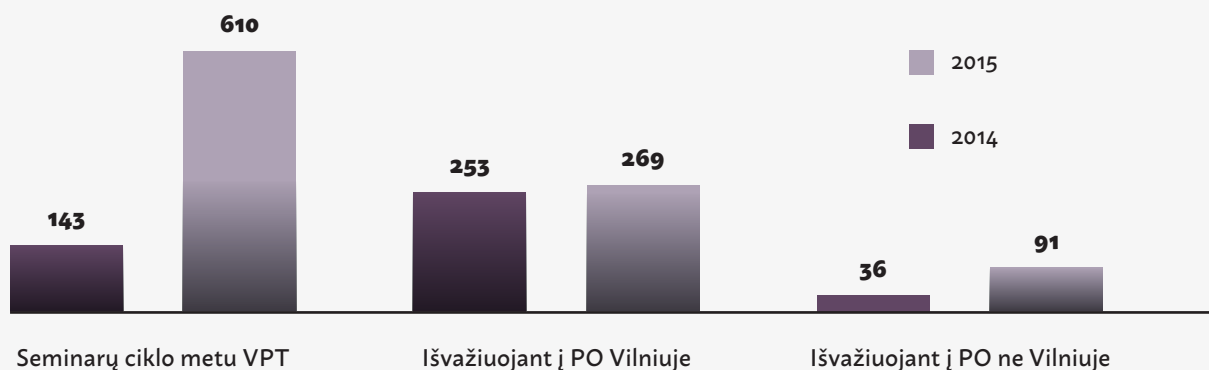
40 pav. Tarnybos Mokymų ir konsultavimo skyriaus organizuotuose seminaruose viešųjų pirkimų ir kuro įsigijimo klausimais dalyvavusių asmenų skaičius 2012–2015 m.

2015 m. dauguma mokymuose dalyvavusių asmenų buvo Tarnyboje surengtų seminarų dalyviai (63 proc.); apie 30 proc. – išvykų į perkančiąsias organizacijas Vilniuje ir 9 proc. – išvažiuojamųjų mokymų į kitų Lietuvos miestų perkančiąsias organizacijas dalyviai.

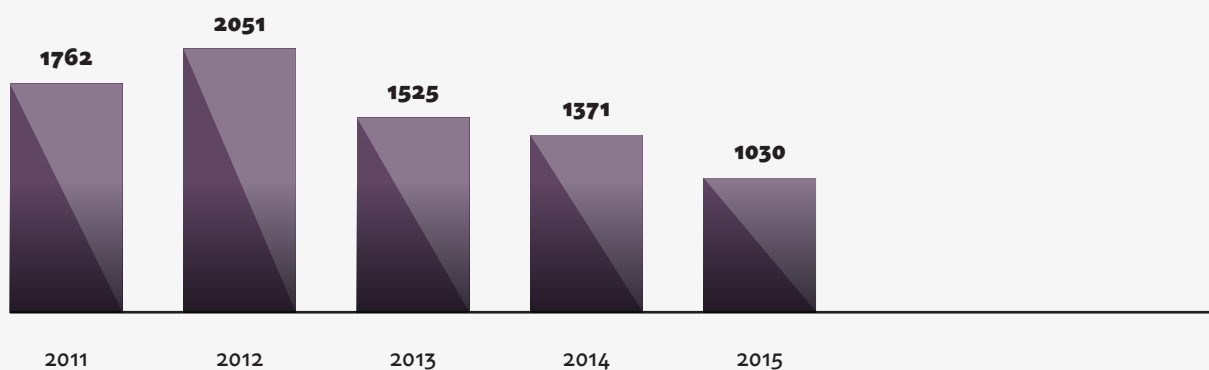
Mokymai ir konsultavimas

41 pav. Mokomųjų seminarų struktūra 2014–2015 m.

2015 m. ir toliau mažėjo konsultavimo raštu. Šiam procesui galimai įtakos turėjo 2015 m. padidėjusi galimybė prisiskambinti Tarnybai telefonu, skelbiami atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, DUK papildymas temomis, kurias DUK įvertinimo metu nurodo perkančiosios organizacijos, bei seminarų metu užduotais klausimais.

42 pav. 2011–2015 m. Tarnybos suteiktų konsultacijų raštu dinamika

Gynybos ir saugumo pirkimų srityje 2015 m. mokymuose dalyvavo 187 specialistai.

43 pav. Gynybos ir saugumo pirkimų srities mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius 2014–2015 m.

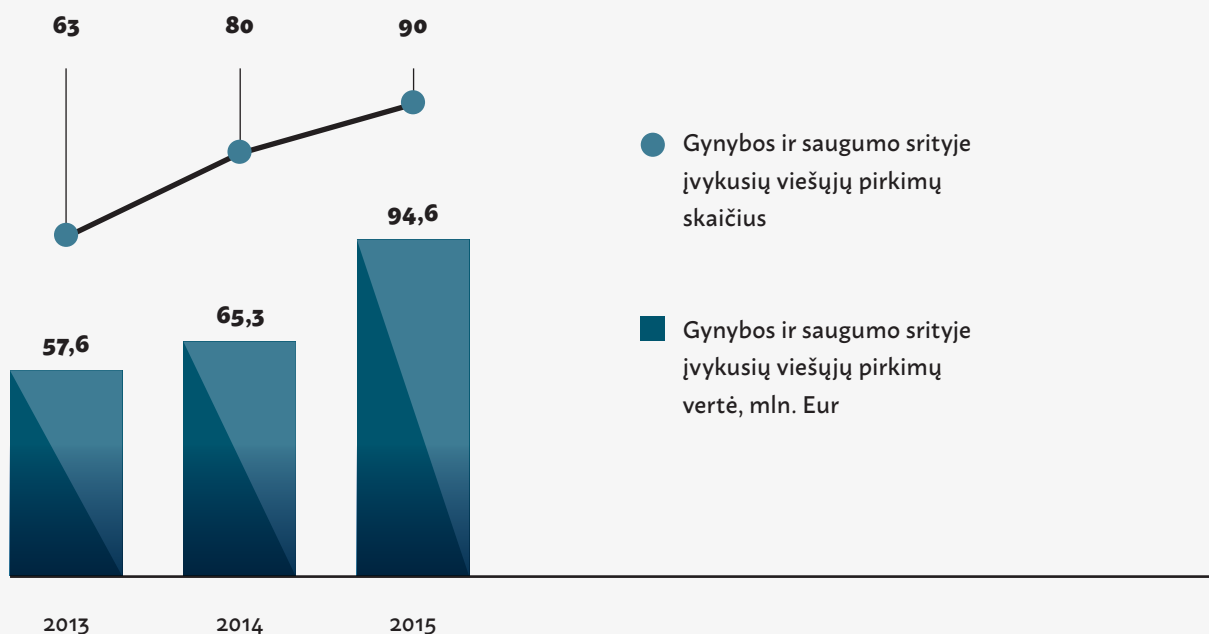
2015 m. Tarnyba rengė ne tik įprastą perkančiosioms organizacijoms skirtą mokomąją medžiagą: DUK, žinių patikrinimo testus, gerosios patirties pavyzdžius, buvo pateikiama ir vizualinė medžiaga, kurioje viešieji pirkimai ir kuro įsigijimai, jų sudedamieji procesai buvo aiškinami labai paprastai, pavyzdžiui, kas yra perkančioji organizacija, kada ir kokias ataskaitas teikti Tarnybai ir t. t. Šią praktiką Tarnyba tęs ir 2016 metais.

**Viešieji
pirkimai
gynybos ir
saugumo
sirtyje**

Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje

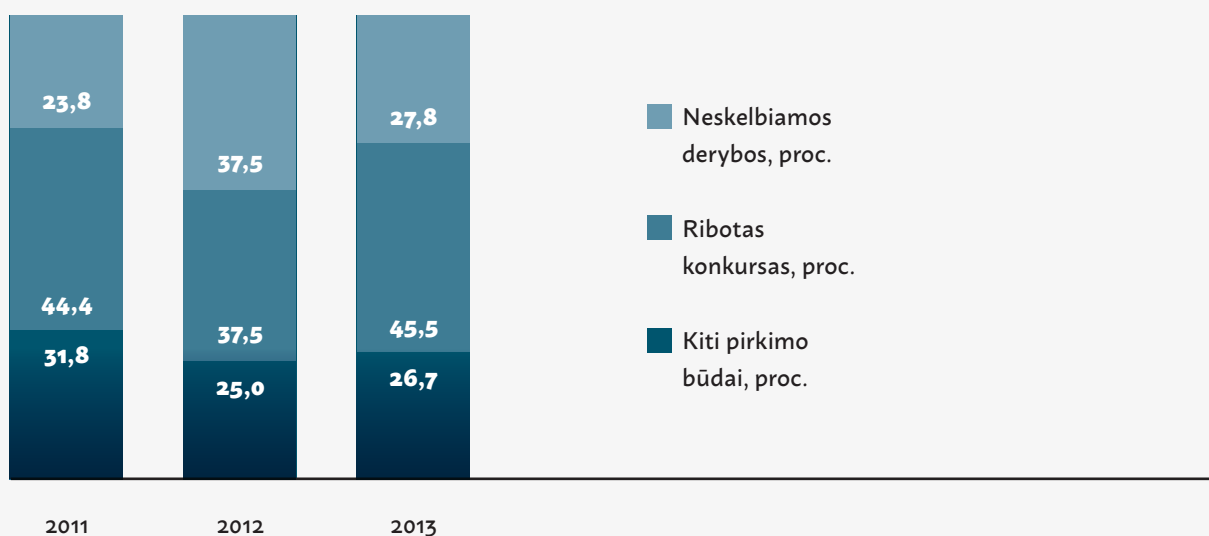
2015 m., palyginti su 2014 m., viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityje buvo įvykdyta 13 proc. daugiau, o jų vertė išaugo nuo 65,3 mln. Eur iki 94,6 mln. Eur (44 pav.).

44 pav. Gynybos ir saugumo srityje įvykusių viešųjų pirkimų apimtys dinamika 2013–2015 m.

Padaugėjo riboto konkurso būdu vykdytų viešųjų pirkimų: 2014 m. riboto konkurso būdu vykdytų pirkimų santykis su kitais būdais vykdytais pirkimais (skelbiamų ar neskelbiamų derybų bei atviro konkurso) siekė 37,5 proc., 2015-aisiais – 45,5 proc. (45 pav.).

45 pav. Gynybos ir saugumo srityje įvykusių neskelbiamų derybų skaičiaus dalis nuo bendro įvykusių pirkimų skaičiaus, proc.

Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje

Bendra 2015 m. gynybos ir saugumo srityje vykdytų viešųjų pirkimų informacija

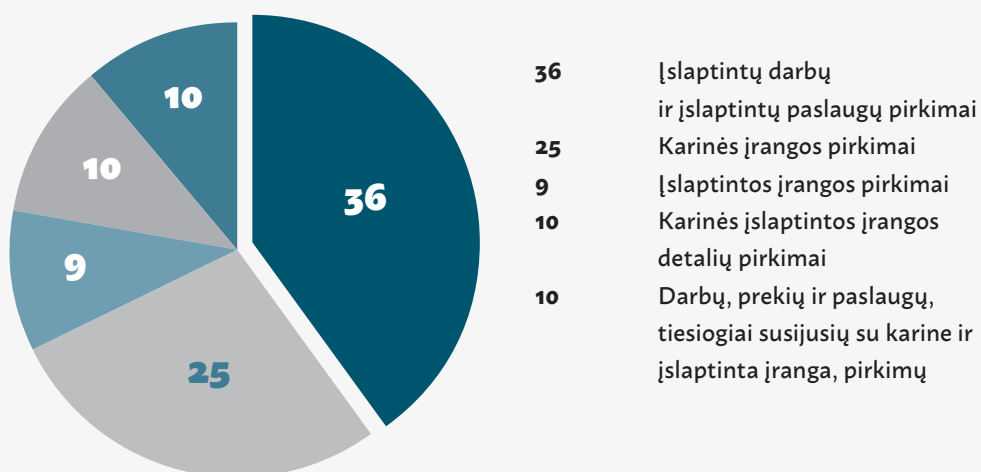
5 lentelė. Viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityje skaičius ir vertė pagal pirkimo būdus

Eil. Nr.	Pirkimo būdas	Bendras įvykusių pirkimų skaičius	Bendro įvykusių pirkimų skaičiaus pasiskirstymas, proc.	Bendra įvykusių pirkimų vertė	
				mln. Eur	proc.
1.	Ribotas konkursas	41	45,5 %	45,0	47,6 %
2.	Skelbiamos derybos	17	18,9 %	6,0	6,3 %
3.	Neskelbiamos derybos	25	27,8 %	42,8	45,2 %
4.	Atviras konkursas	7	7,8 %	0,8	0,8 %
Iš viso		90	100,0 %	94,6	100,0 %

6 lentelė. Viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityje skaičius ir vertė pagal pirkimo objekto rūšis

Eil. Nr.	Pirkimo objekto rūšis	Bendras įvykusių pirkimų skaičius	Bendro įvykusių pirkimų skaičiaus pasiskirstymas, proc.	Bendra įvykusių pirkimų vertė	
				mln. Eur	proc.
1.	Prekės	48	53,3 %	67,6	71,5 %
2.	Paslaugos	40	44,4 %	13,6	14,4 %
3.	Darbai	2	2,2 %	13,4	14,2 %
Iš viso		90	100,0 %	94,6	100,0 %

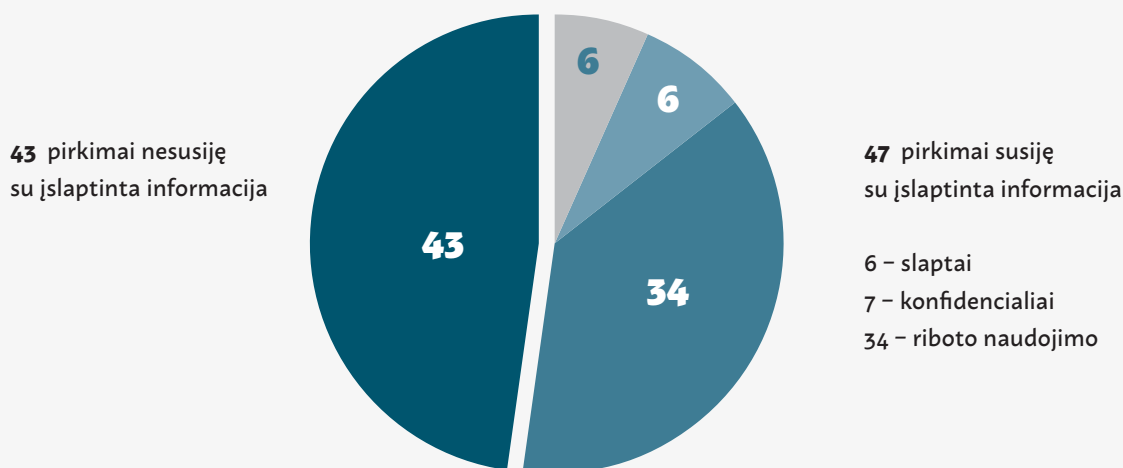
46 pav. Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje pagal pirkimo objektą, 2015 metais

Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje

- 22,2 proc. visų 2015 m. įvykusių pirkimų sudarė saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų pirkimai
- 18,9 proc. visų 2015 m. įvykusių pirkimų sudarė ginklų, šaudmenų ir jų dalių pirkimai
- 12,2 proc. visų 2015 m. įvykusių pirkimų sudarė orlaivių atsarginių dalių, orlaivių remonto ir priežiūros paslaugų pirkimai

47 pav. Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje pagal informaciją, žymimą slaptumo žymomis

7 lentelė. Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje pagal dalyvių (kandidatų) skaičių

Eil. Nr.	Dalyvių (kandidatų) skaičius	Pirkimų skaičius					
		Atviras konkursas	Ribotas konkursas	Skelbiamos derybos	Neskelbiamos derybos	Iš viso	Proc.
1.	1 dalyvis	3	14	5	23	45	50,0
2.	2 dalyviai	1	10	3	0	14	15,5
3.	3 dalyviai	1	8	4	2	15	16,7
4.	4 dalyviai	2	3	2	0	7	7,8
5.	5 ir daugiau dalyvių	0	6	3	0	9	10,0
Iš viso		7	41	17	25	90	100,0

- 2015 m. įvykusiųose pirkimuose vidutinis tiekėjų, dalyvavusių (kandidatavusių) viename pirkime, skaičius buvo 2,2
- 2015 m. įvykusiųose pirkimuose 50,0 proc. pirkimų dalyvavo (kandidatavo) 1 tiekėjas

Net ir tais atvejais, kada nėra ribojamas tiekėjų skaičius, daugeliu atvejų pirkime dalyvavo tik vienas tiekėjas. Tai rodo, kad gynybos ir saugumo srities pirkimų rinkoje nėra daug tiekėjų

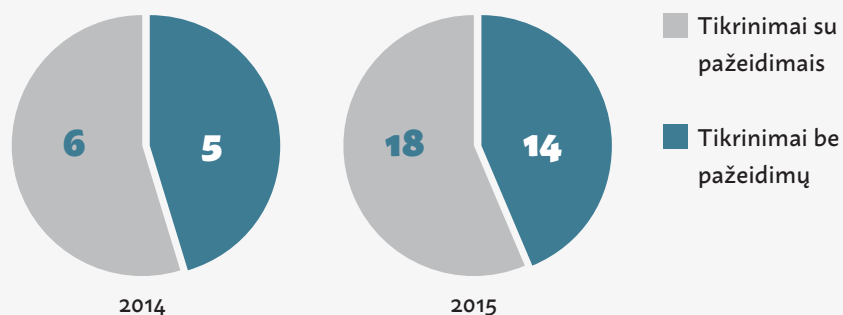

Viešieji pirkimai gynybos ir saugumo srityje

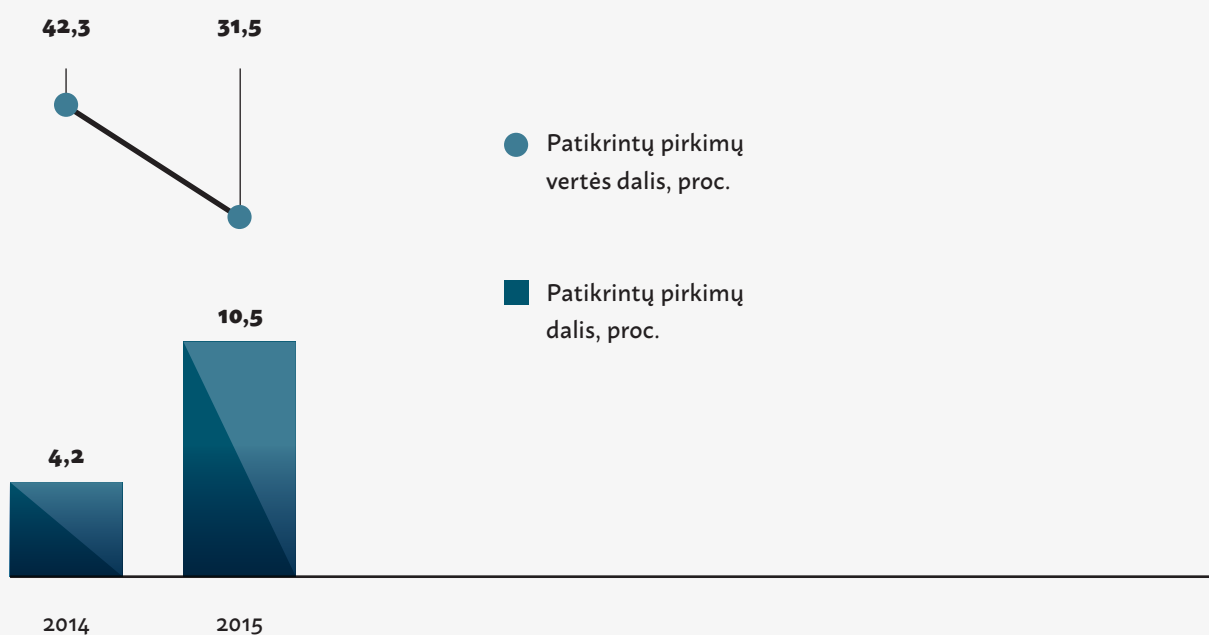
8 lentelė. Mažos vertės pirkimų gynybos ir saugumo srityje skaičius ir vertė pagal pirkimo objekto rūšis

Eil. Nr.	Pirkimo objekto rūšis	Bendras mažos vertės pirkimų skaičius	Bendras mažos vertės pirkimų skaičiaus pasiskirstymas, proc.	Bendra mažos vertės pirkimų vertė	
				mln. Eur	proc.
1.	Prekės	114	60,0 %	0,5	41,7 %
2.	Paslaugos	75	39,5 %	0,7	58,3 %
3.	Darbai	1	0,5 %	0,0	0,0 %
Iš viso		190	100,0 %	1,2	100,0 %

48 pav. 2014–2015 m. patikrinti gynybos ir saugumo srities viešieji pirkimai pagal pažeidimų nustatymą

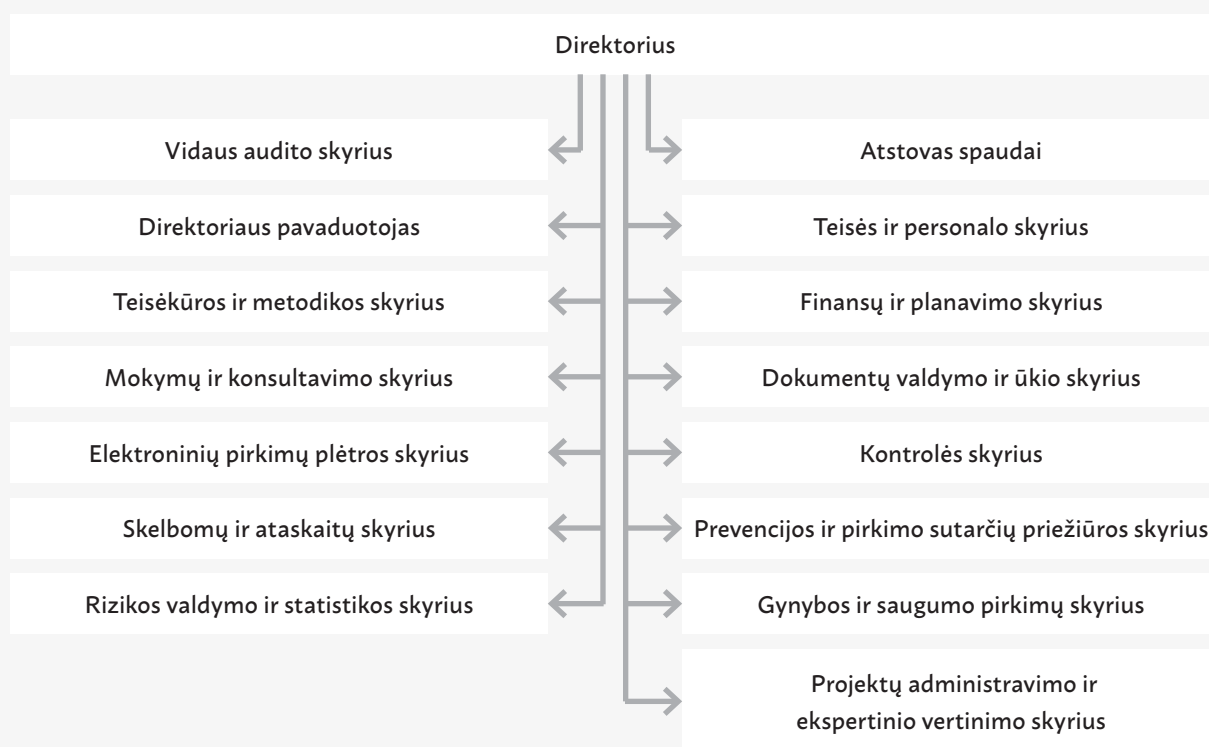
49 pav. Viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityje tikrinimų dalis nuo bendro viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityje skaičiaus 2014–2015 m.

Įstaigos valdymas

Tarnybos struktūra

50 pav. Viešųjų pirkimų tarnybos struktūra

Žmogiškieji ištekliai

2015 m. pabaigoje Tarnyboje dirbo 86 darbuotojai, iš jų – 63 moterys ir 23 vyrai. 2015 m. iš institucijos buvo atleista 11, o priimta 15 darbuotojų. Darbuotojų kaita sudaro 12,8 procento.

9 lentelė. Tarnybos pareigūno, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2015 m.

Pareigybės pavadinimas	Darbuotojų skaičius	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (pareigybinė alga, priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, kvalifikacinę klasę ir priemokos) neatskaičius mokesčių, eurai 2015 m.
Direktorius	1	1907
Direktoriaus pavaduotojas	1	2382
Skyriaus vedėjas	12	1522
Skyriaus vedėjo pavaduotojas	3	1641
Patarėjas	5	1325
Vyriausiasis specialistas	64	958
Skyriaus vedėjas (pagal darbo sutartį)	1	1210
Vyriausiasis specialistas (pagal darbo sutartį)	10	785

Tarnybos 2015 metų asignavimai

Tarnybai skirtų asignavimų suma ir jos struktūra pagal finansavimo šaltinį bei ekonominę klasifikaciją 2015 m. pateikta 10 lentelėje.

10 lentelė. Tarnyboje 2015 m. panaudoti skirti asignavimai

	2015 m.					Iš viso (Eur)
	Finansavi- mo šaltinis: 1.1.1.1.1* (Eur)	Finansavi- mo šaltinis: 1.2.2.3.2** (Eur)	Finansavi- mo šaltinis: 1.3.2.3.2*** (Eur)	Finansavi- mo šaltinis: 1.2.2.7.2**** (Eur)	Finansavimo šaltinis: 1.3.2.7.2***** (Eur)	
Darbo užmokestis	715 538,41	21 946,46	124 357,99	43 978,76	249 298,93	1 155 120,55
Socialinis draudimas	214 049,13	6 865,00	38 906,99	13 435,09	76 132,31	349 388,52
Ryšių paslaugos	13 254,95	-	-	574,65	3 256,23	17 085,83
Transporto išlaikymas	3 641,45	-	-	76,60	434,08	4 152,13
Spaudiniai	951,36	-	-	-	-	951,36
Kitos prekės	27 460,59	-	-	-	-	27 460,59
Komandiruotės	12 134,53	-	-	-	-	12 134,53
Kvalifikacijos kėlimas	16 263,59	-	-	2 162,87	12 256,26	30 682,72
Samdomų ekspertų apmokėjimas	1 525,00	-	-	-	-	1 525,00
Komunalinės paslaugos	24 280,13	-	-	1 276,11	7 231,33	32 787,57
Kitos paslaugos	204 548,93	-	-	9 306,38	52 736,01	266 591,32
Išlaidos	104 979,93	-	-	1 374,99	7 791,65	114 146,57
Išlaidos turtui įsigyti	43 331,18	1 600,23	9 068,00	788,80	4 469,91	59 258,12
Iš viso	1 381 959,18	30 411,69	172 332,98	72 974,25	413 606,71	2 071 284,81

* Valstybės biudžeto lėšos

** 2007–2013 m. ES techninės paramos bendrojo finansavimo lėšos

*** 2007–2013 m. ES techninės paramos lėšos

**** 2014–2020 m. ES techninės paramos bendrojo finansavimo lėšos

***** 2014–2020 m. ES techninės paramos lėšos

Tarnybos veikla yra finansuojama iš valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. finansinių perspektyvų techninės paramos lėšomis.

**Tarnybos
planai
2016
metams**

Tarnybos planai 2016 metams

Tarnybos 2016 m. pagrindiniai veiklos prioritetai:

- Pasirengti sukurti ir įdiegti patogią, sistemos vartotojų teigiamai vertinamą naują Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (parengiamieji darbai).
- Efektyvinant teisėkūros procesus, užtikrinti viešųjų pirkimų procedūrų aiškumą:
  - Atlikti esamų teisės aktų analizę ir priimti Viešųjų pirkimų įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
  - Parengti maitinimo paslaugų pirkimo vykdymo rekomendacijas.
  - Parengti interaktyvius standartinius dokumentus.
- Įgyvendinti Tarnybos veiklos procesų optimizavimą.

Tarnybos 2016 m. pagrindiniai veiklos planai:

- 2015 m. Tarnyba nustatė 5 rizikingiausias prioritetines viešųjų pirkimų sritis ir 2016 m. planuoja:
  - atlikti 3–4 rizikingiausių viešųjų pirkimų sektorių apžvalgą;
  - parengti rizikingiausių sričių viešųjų pirkimų rekomendacijas – pasiūlymų vertinimo, kvalifikacijos nustatymo;
  - atrenkant pirkimus bei vertintinus pirkimus, daugiausia dėmesio skirti rizikingiausiems viešųjų pirkimų sektoriams.
- Atnaujinsime Tarnybos 2016–2018 m. veiklos strategiją, suderindami ją su Nacionaline kovos su korupcija programa.
- Parengsime Šakinę kovos su korupcija programą.
- Dalyvausime Viešųjų pirkimų įstatymo, kuriuo perkeliamos viešųjų pirkimų direktyvos nuostatos, projekto bei Koncesijų įstatymo projekto svarstymuose.
- Teiksime projektus 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ 2 uždavinio „Padidinti viešojo valdymo procesų skaidrumą ir atvirumą“ priemonei „Nacionalinių kovos su korupcija priemonių įgyvendinimas“.
- Organizuosime įvairius mokomuosius seminarus viešųjų pirkimų klausimas – tiek Tarnyboje, tiek išvažiuojamuosius į perkančiąsias organizacijas; toliau rengsime Atvirų durų dienos renginius, kai perkančiųjų organizacijų atstovai gali tiesiogiai pabendrauti su Tarnybos specialistais ir gauti atsakymus į rūpimus klausimus.
- Stiprinsime tarptautinį bendradarbiavimą, plėšime gerosios patirties iš kitų šalių mainus.

Viešųjų pirkimų tarnyba
Kareivių g. 1, 08221 Vilnius

Tel. (8 5) 219 7001

Faks. (8 5) 213 6213

El. p. info@vpt.lt

www.vpt.lt